

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради

Протокол від 21.12.2022 №10

Заступник голови вченої ради

чл.-кор. НАМН України

професор

Олександр Толстанов Олександр ТОЛСТАНОВ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
у сфері післядипломної освіти
(підготовка в інтернатурі)

Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність	228 «Педіатрія»
Вид освітньої діяльності	сфера післядипломної освіти - підготовка в інтернатурі
Професійна кваліфікація	лікар спеціаліст «Дитяча хірургія»

Київ 2022

ПЕРЕДМОВА

Навчальний план і уніфікована програма інтернатури для випускників закладів вищої освіти, що готують фахівців у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Педіатрія» розроблені на основі Наказу МОЗ України №1254 від 22 червня 2021 року «Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703; Наказу МОЗ України від 16.03.2022 р. № 493 «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254», Наказу МОЗ України №805 від 13 травня 2022 року «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254», Наказу МОЗ України від 14 липня 2022 року № 1219 «Про затвердження примірних програм підготовки в інтернатурі за спеціальностями «Акушерство та гінекологія», «Внутрішні хвороби», «Дитяча хірургія», «Епідеміологія», «Неврологія», «Офтальмологія», «Ортопедія і травматологія», «Педіатрія», «Психіатрія», «Хірургія», «Стоматологія», «Медична психологія», «Медицина невідкладних станів», «Інфекційні хвороби».

Рецензенти:

1. ЛЕВИЦЬКИЙ Анатолій Феодосійович д. мед. н., професор, завідувач кафедри дитячої хірургії Національного медичного університету імені О. О. Богомольця МОЗ України, Заслужений лікар України;
2. КРАВЧУК Борис Олексійович д.мед.н. професор, професор кафедри торакальної хірургії та пульмонології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика МОЗ України.

—.

СКЛАД РОБОЧОЇ ГРУПИ

БІЛЯЄВ Андрій	д.мед.н. професор, в.о. завідувача кафедри дитячої анестезіології та інтенсивної терапії НУОЗ України імені П. Л. Шупика
РИБАЛЬЧЕНКО Василь	д.мед.н. професор, професор кафедри дитячої хірургії, травматології та ортопедії НУОЗ України імені П. Л. Шупика
ГОРБАТЮК Ольга	д.мед.н. професор, професор кафедри дитячої хірургії, травматології та ортопедії НУОЗ України імені П. Л. Шупика
ДАНИЛОВ Олександр	д.мед.н. професор, професор кафедри дитячої хірургії, травматології та ортопедії НУОЗ України імені П. Л. Шупика
РУСАК Петро	д.мед.н. професор, професор кафедри дитячої хірургії, травматології та ортопедії НУОЗ України імені П. Л. Шупика
МОМОТОВ Андрій	к.мед.н. доцент, доцент кафедри дитячої хірургії, травматології та ортопедії НУОЗ України імені П. Л. Шупика
ГОРЕЛІК Валерія	к.мед.н. доцент, доцент кафедри дитячої хірургії, травматології та ортопедії НУОЗ України імені П. Л. Шупика
ГОНЧАР Володимир	к.мед.н. доцент, доцент кафедри дитячої хірургії, травматології та ортопедії НУОЗ України імені П. Л. Шупика

1. Профіль освітньої програми

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Не передбачено
Офіційна назва освітньої програми	Освіта дорослих, післядипломна освіта у сфері охорони здоров'я, спеціалізація (первинна) Спеціальність «Дитяча хірургія» Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Сертифікат лікаря Тривалість підготовки в інтернатурі: 33 місяці (5148 годин) (171,6 кредитів ECTS). Освітня частина: (заклади вищої або післядипломної освіти) 9 місяців (1404 години, 46,8 кредити ECTS), три місяці щорічно (15,6 кредитів ECTS на рік). Практична частина: (бази стажування) 24 місяці (3744 год., 124,8 кредити ECTS.)
Наявність акредитації	
Цикл/рівень	Сфера післядипломної освіти (первинна спеціалізація)
Передумови	Другий (магістерський) рівень вищої освіти за спеціальністю 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» (розповсюджується на післядипломну підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» за спеціальностями кваліфікації «Лікар» за спеціальностями 7.12010001 «Лікувальна справа»).
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	Освітньо-професійна програма вводиться в дію з 22.06.2022 р
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://www.nuozu.edu.ua/nv/po/internatura/informatsiia-pro-osvitno-naukovi-prohramy-ta-navchalno-metodychne-zabezpechennia

2 – Мета освітньої програми

Метою програми є якісна теоретична та практична підготовка лікарів-інтернів відповідно до вимог системи якості підготовки кадрів для сфери охорони здоров'я до атестації з метою присвоєння звання «Лікар-спеціаліст» за спеціальністю «Дитяча хірургія», формування здатності застосовувати набуті знання, вміння та практичні навички у подальшій самостійній професійній діяльності.

3 – Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	<p>Галузь знань: Охорона здоров'я Спеціальність 228 Педіатрія Спеціалізація «Дитяча хірургія» Об'єктами вивчення є: знання та професійні навички з питань діагностики та лікування основних хірургічних захворювань у дітей, оволодіння і засвоєння основних хірургічних навичок та етапів операційних втручань.</p> <p>Цілі навчання: забезпечення набуття лікарями-інтернами компетентностей, необхідних для отримання кваліфікації лікаря-спеціаліста, їх професійної готовності до самостійної діяльності за фахом, який ґрунтується на академічній доброчесності,</p>
---	--

	<p>медичній етиці та деонтології, доказовій медицині</p> <p>Інструменти та обладнання: пристрої, прилади та обладнання для клінічної, функціональної та інструментальної діагностики, необхідні для навчання в інтернатурі.</p>
Орієнтація освітньої програми	Освітня програма, прикладна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<p>Освітня програма спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців лікарів-хірургів, які володіють сучасними знаннями і необхідними практичними навичками та спроможні розпочати професійну діяльність у закладах охорони здоров'я, міжнародних проектах чи урядових структурах охорони здоров'я. Відповідає вимогам роботодавців у сфері охорони здоров'я «Дитяча хірургія»</p> <p>Ключові слова: охорона здоров'я, дитяча хірургія, первинна спеціалізація, інтернатура, лікар-інтерн, лікар-хірург дитячий, компетентність, програмні результати навчання, практичні навички, вища освіта</p>
Особливості програми	<p>Програма базується на сучасних наукових результатах і засадах доказової медицини у сфері дитячої хірургії. Програма забезпечує набуття та вдосконалення високого рівня знань та професійних навичок з питань діагностики та лікування основних хірургічних захворювань у дітей, оволодіння і засвоєння основних хірургічних навичок та етапів операційних втручань. Узгоджена з аналогічними програмами країн Європи і США. Орієнтує на подальший розвиток, у рамках якого можлива подальша професійна та наукова кар'єра (теоретична та прикладна). Передбачає стажування і проходження практики у дитячих хірургічних центрах за кордоном. Орієнтована на застосування спеціальних інформаційних технологій (передачу медичної інформації, застосування експертних систем і баз даних) з метою оптимізації і підвищення ефективності діагностичного і лікувального процесу. Формує фахівців з новим клінічним мисленням, стратегічним стилем здатних генерувати інноваційні технології, викладати, проводити дослідження у сфері надання хірургічної допомоги дітям.</p>
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Професійна робота за ДК 003:2010
Подальше навчання	<p>Безперервний професійний розвиток. Можлива подальша підготовка на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Здобуття додаткових кваліфікацій та лікарських спеціалізацій (вторинних) в системі освіти дорослих.</p> <p>Робочі місця у закладах охорони здоров'я, самостійне працевлаштування</p>
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Особистісноцентроване, особистісно орієнтоване навчання, компетентнісний підхід; активні та інтерактивні методи навчання, самонавчання; сучасні освітні технології; проблемна, інформаційно-комунікаційна, тренінгові тощо.
Оцінювання	Для визначення початкового рівня знань і практичних навичок на початку першого року навчання на кафедрі проводиться базовий контроль знань, який складається з двох етапів. Перший етап – перевірка рівня оволодіння практичними навичками, який проводиться у відділенні біля ліжка хворого із заповненням

відповідних атестаційних листків, другий етап – тестовий контроль, який проводиться у вигляді вирішення тестових завдань чи у вигляді комп'ютерного контролю. Результати базового контролю враховуються при складанні індивідуального плану підготовки в інтернатурі. Викладання кожного розділу дисциплін закінчується перевіркою засвоєння практичних навичок з даної дисципліни.

При завершенні очної частини першого року навчання в інтернатурі на кафедрі вищого закладу освіти проводиться підсумковий контроль, що включає в себе тестовий контроль рівня знань та умінь, перевірку професійної практичної підготовки лікаря-інтерна, співбесіду. Практична частина підсумкового контролю знань лікарями інтернами може розпочинатись заздалегідь, шляхом їх участі в клінічних, інструментальних, санітарно-епідеміологічних обстеженнях, виробничих процесах тощо у присутності викладача. Лікарі-інтерни, які не атестовані за результатами підсумкового контролю або не з'явилися на нього без поважних причин, зобов'язані пройти підсумковий контроль у терміни, погоджені з деканатом (відділом) інтернатури, але не пізніше двох місяців від початку нового навчального року. Повторне нескладання підсумкового контролю кваліфікується як невиконання навчального плану. На перших заняттях другої частини очного циклу розглядаються стан виконання індивідуального навчального плану інтерна, дискусійні та проблемні питання, що виникли під час проходження інтернатури на базах стажування. По закінченні терміну підготовки в інтернатурі лікарі-інтерни підлягають атестації для визначення знань і практичних навичок з присвоєнням звання лікаря-спеціаліста із спеціальності «Дитяча хірургія».

За період навчання в інтернатурі лікар-інтерн повинен скласти ліцензований іспит “Крок-3”, який є обов'язковою частиною державної атестації для присвоєння кваліфікації лікаря-спеціаліста, базується на освітньо-професійній програмі підготовки спеціаліста за спеціальністю «Дитяча хірургія» в інтернатурі, що визначено відповідними регламентуючими документами.

Атестація лікарів-інтернів включає в себе: контроль знань та умінь за комп'ютерними тестуючими програмами, оцінювання практичної підготовки – у формі іспиту з оволодіння практичними навичками, співбесіду за спеціальністю для лікаря-інтерна, яка є формою підсумкової оцінки рівня засвоєння навчальної програми інтернатури.

Комп'ютерний контроль знань та умінь проводиться в комп'ютерному класі вищого закладу освіти за тестовими комп'ютерними програмами, затвердженими Міністерством охорони здоров'я України, в присутності членів державної атестаційної комісії.

При проведенні оцінки володіння практичними навичками лікарі-інтерни підлягають обов'язковому контролю вміння провести обстеження хворого, тлумачити результати допоміжних досліджень, провести диференційний діагноз, виставити клінічний діагноз, призначити лікування конкретному хворому, надати невідкладну допомогу (включаючи проведення серцево-легеневої реанімації на тренажері), вирішити питання експертизи працездатності.

	<p>Співбесіда як форма підсумкової оцінки рівня засвоєння навчальної програми інтернатури проводиться з кожним лікарем-інтерном. За результатами співбесіди з урахуванням оцінок попередніх етапів приймається рішення про рівень підготовки лікаря-інтерна і присвоєння йому звання лікаря-спеціаліста.</p> <p>Проведення атестації та підведення її підсумків регламентуються відповідними директивними документами.</p> <p>Відповідно до наказів Міністерства охорони здоров'я України:</p> <ul style="list-style-type: none"> - від 25 листопада 2022 року № 2136 «Про затвердження переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями, зареєстроване в Міністерстві юстиції України», - від 22 червня 2021 № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію», зареєстрованого в Мін'юсті 17.08.2021 за № 1081/36703 (із змінами та доповненнями)
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі надання екстреної та планової хірургічної допомоги, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки, проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність спілкуватися другою (іноземною) мовою.</p> <p>ЗК 2. Здатність навчатися та самонавчатися.</p> <p>ЗК 3. Здатність до усного та письмового спілкування державною мовою</p> <p>ЗК 4. Здатність бути критичним та самокритичним.</p> <p>ЗК 5. Здатність діяти на підставі етичних суджень.</p> <p>ЗК 6. Здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.</p> <p>ЗК 7. Здатність застосовувати знання на практиці.</p> <p>ЗК 8. Здатність працювати в команді та брати на себе відповідальність.</p> <p>ЗК 9. Здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей.</p> <p>ЗК 10. Здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми, незалежно від їх походження та особливостей культури, і поваги до різноманітності.</p> <p>ЗК 11. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК 12. Відповідально ставитися до завдань і обов'язків.</p>
Фахові (професійні) компетентності	<p>ФК 1. Знати організацію планової та невідкладної допомоги населенню країни (загальні питання), організацію роботи в дитячому хірургічному відділенні і в кабінеті поліклініки, перев'язочній, операційній;</p> <p>ФК 2. Знати організацію медичної допомоги населенню за умов виникнення екстремальних ситуацій з масовими ушкодженнями;</p> <p>ФК 3. Знати основні питання клінічної анатомії у дітей;</p> <p>ФК 4. Знати нормальну фізіологію систем організму, етіологію та патогенез хірургічних захворювань;</p> <p>ФК 5. Орієнтуватись в константах гомеостазу, їх порушеннях та корекції;</p> <p>ФК 6. Інтерпретувати результати загальних та спеціальних методів дослідження, робити на основі цих даних узагальнення</p>

та практичні висновки;

ФК 7. Знати питання асептики та антисептики в хірургії; основні документи, які регламентують заходи з підтримання санітарно-епідеміологічного режиму хірургічних відділень;

ФК 8. Знати основи фармакотерапії (зокрема антибіотико- та гормонотерапії), основи імунології, антибіотикопрфілактики в хірургії

ФК 9. Знати клінічну симптоматику основних хірургічних захворювань, особливості їх перебігу у дітей, диференційну діагностику хірургічних хвороб з суміжною (урологічною, гінекологічною, терапевтичною) патологією;

ФК 10. Знати основи фізіотерапії, курортології, лікувального масажу та інших параклінічних методів;

ФК 11. Знати основи дієтології;

ФК 12. Знати питання специфічних хірургічних інфекцій (правець, сказ тощо);

ФК 13. Знати основи післяопераційної реабілітації та положення про тимчасову та стійку втрату працездатності.

ФК 14. Вміти провести цілеспрямоване клінічне обстеження хворого;

ФК 15. Визначити необхідний обсяг лабораторних, рентгенологічних та інших спеціальних досліджень, прокоментувати їх результати;

ФК 16. Вміти чітко визначити тяжкість стану хворого та обсяг реанімаційних заходів;

ФК 17. Вміти надати невідкладну допомогу хворим в термінальних ситуаціях (масаж серця та інші заходи для відновлення його роботи, штучне дихання, термінова коніотомія/трахеостомія, зупинка зовнішньої кровотечі, профілактика та лікування шоку, промивання шлунку при отруєннях та інші маніпуляції);

ФК 18. Визначити показання для госпіталізації за профілем та організувати її;

ФК 19. Провести диференційну діагностику захворювання у дітей та дорослих, в разі потреби організувати консультацію профільних спеціалістів;

ФК 20. Вміти обґрунтувати тактику консервативного та операційного лікування хворих з хірургічними захворюваннями;

ФК 21. Вміти обґрунтувати показання до проведення операції з урахуванням стану хворого, необхідності передопераційної підготовки та методів знеболення;

ФК 22. Вміти визначити групову і реузс-приналежність крові, проводити проби на індивідуальну сумісність, переливати компоненти крові та кровозамінні розчини, діагностувати гемотрансфузійні ускладнення та застосовувати заходи боротьби з ними;

ФК 23. Вміти застосувати принципи післяопераційного лікування хворих;

ФК 24. Вміти своєчасно діагностувати і лікувати післяопераційні ускладнення.

7 – Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1. Володіти фаховими знаннями, вміннями, навичками при виконанні практичної діяльності в галузі дитячої хірургії

ПРН 2. Здатність демонструвати високий ступінь самостійності, відповідальності при веденні хворих хірургічного профілю, визначати принципи та характер лікування (консервативне,

	<p>оперативне) захворювання</p> <p>ПРН 3 Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги на підставі діагнозу невідкладного стану, надавати екстрену медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану.</p> <p>ПРН4 Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій</p> <p>ПРН5 Проводити відбір та використовувати уніфіковані клінічні протоколи щодо надання медичної допомоги, що розроблені на засадах доказової медицини; розробляти та використовувати локальні протоколи надання медичної допомоги.</p> <p>ПРН6 Визначати наявність та ступінь обмежень життєдіяльності, виду, ступеню та тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів.</p> <p>ПРН 7. Організувати роботу медичного персоналу; формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організувати взаємодію з колегами, організаціями та установами; застосовувати інструменти просування медичних послуг.</p> <p>ПРН 8. Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, їх батьками та родичами, колегами по роботі.</p> <p>ПРН 9. Дотримуватися професійної доброчесності, нести відповідальність за результати лікування, профілактики, реабілітації, соціально-економічних та біологічних детермінант на здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Кадрове забезпечення освітнього процесу відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності закладу освіти у сфері вищої освіти. Викладання навчальних дисциплін здійснюється науково-педагогічними працівниками з науковим ступенем за профілем спеціальності.
Матеріально-технічне забезпечення	Реалізація освітньої програми у повному обсязі забезпечується матеріально-технічним забезпеченням, що відповідає вимогам щодо надання освітніх послуг у сфері вищої освіти та створює умови для набуття інтернами спеціальних компетентностей: навчальні корпуси; навчальні та навчально-наукові лабораторії; симуляційні центри; комп'ютерні класи; гуртожитки; точки бездротового доступу до мережі Інтернет; мультимедійне обладнання; спортивний зал, спортивні майданчики. Площі приміщень, що використовуються в освітньому процесі, відповідають санітарним нормам, вимогам правил пожежної безпеки. Клінічні бази для практичної підготовки з спеціалізованими лабораторіями, сучасним обладнанням для діагностики, лікування та профілактики захворювань. З усіма клінічними базами укладені довгострокові угоди.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Офіційний веб-сайт НУОЗ України імені П. Л. Шупика: https://www.nuozu.edu.ua/ .
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Не передбачено
Міжнародна кредитна мобільність	Не передбачено
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Не проводиться. Можливе за умови володіння українською мовою іноземними здобувачами.

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОПП

Розподіл змісту освітньо-професійної програми підготовки лікаря-спеціаліста за фахом «Дитяча хірургія»

Зміст освітньо-професійної програми	Академічних годин/кредитів ЄКТС
Загальний навчальний час підготовки (академічних годин/кредитів ЄКТС) для лікарів-інтернів за спеціальністю «Дитяча хірургія»	171,6 кредитів (5148 навчальні години)
Обов'язкові освітні курси	34,9 кредитів (1048 навчальні години)
Суміжні цикли дисциплін професійної підготовки	7,0 кредитів (210 навчальні години)
Додаткові нормативні розділи	4,26 кредитів (128 навчальних годин)
Атестація	0,6 кредитів (18 навчальних годин)

ГРАФІК ОСВІТНЬОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ ПРОХОДЖЕННЯ ІНТЕРНАТУРИ за спеціальністю «Дитяча хірургія»

Тривалість підготовки в інтернатурі: 33 місяці (5148 годин) (171,6 кредитів ECTS)

Освітня частина: (НУОЗ України імені П. Л. Шупика) 9 місяців (1404 годин, 46,8 кредити ECTS), три місяці щорічно (15,6 кредитів ECTS на рік).

Практична частина: (бази стажування) 24 місяці (3744 год. 124,8 кредитів ECTS).

Роки навчання	Місяці											
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
Перший	Б	К	К	К	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	В
Другий	Б	Б	Б	Б	Б	К	К	К	Б	Б	Б	В
Третій	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	К	К	ДА	В

Примітка:

Б - практична частина підготовки на базі стажування;

К - освітня частина підготовки – навчання на кафедрі;

ДА - державна атестація;

В - відпустка.

Орієнтовний перелік освітніх компонентів (ОК) Освітньо і програми (ОП)

Код освітньої	Компоненти освітньої програми	Кількість годин /
---------------	-------------------------------	-------------------

компоненти		кредитів ЄКТС
ОП Дитяча хірургія		
OK1	Організація хірургічної допомоги дитячому населенню на сучасному етапі	10 / 0,3
OK2	Анестезіологія, реаніматологія та інтенсивна терапія в дитячій хірургії	36 / 1,2
OK3	Абдомінальна хірургія у дітей	540 / 18,0
OK4	Колонопроктологія	80 / 2,6
OK 5	Торакальна хірургія у дітей	72 / 2,4
OK6	Невідкладна урологія	12 / 0,4
OK7	Невідкладна гінекологія	6 / 0,2
OK8	Хірургія новонароджених	140 / 4,6
OK9	Хірургічна інфекція та гнійні хірургічні захворювання у дітей	72 / 2,4
OK10	Травматологія та ортопедія	60 / 2,0
OK11	Онкологія. Доброякісні та злоякісні пухлини	18 / 0,6
OK12	Амбулаторна хірургія у дітей	50 / 1,6
OK13	Опіки та відмороження	30 / 1,0
OK14	Хірургія вад серця та магістральних судин у дітей	12 / 0,4
OK15	Хірургічні захворювання ендокринних органів у дітей	30 / 1,0
OK16	Хірургічні захворювання судин у дітей	30 / 1,2
OK17	Трансплантологія	12 / 0,4
OK18	Дитяча нейрохірургія	12 / 0,4
OK19	Педіатрія	30 / 1,0
OK20	Загальна патологія	6 / 0,2

Орієнтовний перелік практичних компонентів (ПК) освітньої програми (ОП)

Код практичної компоненти	Практичний компонент освітньої програми
ОП Дитяча хірургія	
ПК1	<ol style="list-style-type: none"> 1.Визначення основних нормативних документів з організації охорони здоров'я та організації амбулаторно поліклінічної, спеціалізованої і невідкладної хірургічної допомоги дітям 2.Визначення питань управління та планування в дитячій хірургічній службі (роль і сфера діяльності завідувача відділенням, головного дитячого хірурга області, міста (району) в системі управління охороною здоров'ям; планування і організація безперервного післядипломного навчання дитячих хірургів, організація навчального процесу на кафедрі) 3. Визначення основних показників санітарної і демографічної статистики, методика, розрахунок, оцінка, аналіз діяльності поліклініки, стаціонару, дитячого хірурга 4.Санітарно-протиепідемічна робота в дитячій хірургічній службі (санітарно –епідемічний режим в дитячому хірургічному кабінеті, відділенні поліклініки, дитячому хірургічному стаціонарі, операційному блоці; санітарна просвіта та організація роботи з формування здорового способу життя та профілактики хірургічних захворювань) 5.Основні напрямки медичної та соціальної реабілітації хірургічних хворих в лікувально профілактичних установах різного профілю 6.Організація експертизи тимчасової непрацездатності. Права і обов'язки лікуючого лікаря, завідуючого відділенням при проведенні експертизи.

	<p>Документи, які засвідчують тимчасову непрацездатність, правила їх заповнення та видачі. Показання та порядок скерування хворих на ВКК і взаємозв'язок установ охорони здоров'я і ВКК</p> <p>7.Правові основи хірургічної допомоги дітям. Питання етики і деонтології в професійній діяльності дитячого хірурга (Законодавство України про охорону здоров'я і медичну допомогу. Основні професійні обов'язки і права медичних працівників. Класифікація професійних правопорушень медичних працівників і відповідальність за їх скоєння. Медична етика і деонтологія моральних і правових норм в діяльності хірурга. Лікарська таємниця)</p>
ПК2	<p>1.Питання анестезіології</p> <p>1.1.Основні лікарські засоби, що застосовуються в дитячій хірургії для анестезії; інгаляційні і неінгаляційні анестетики, холіноміметики й холінолітики, міорелаксанти; характеристика, механізм дії, побічні ефекти і ускладнення від їх застосування</p> <p>1.2.Клініко фізіологічна оцінка загального стану хворого пацієнта - дитини; визначення ступеня ризику операцій; премедикація, підготовка хворого до загального знеболення</p> <p>1.3.Види, способи і методи анестезії. Інгаляційний наркоз; критерії адекватності і контроль основних функцій організму під час загального знеболення; небезпеки і ускладнення та методи боротьби з ними</p> <p>1.4.Місцеві анестетики і види місцевого знеболення</p> <p>1.5.Регіональні методи знеболення. Перидуральна та спинномозкова анестезія. Показання, ускладнення</p> <p>1.6.Деякі особливості передопераційної підготовки, анестезіологічного забезпечення в плановій і ургентній дитячій хірургії, у педіатрії та геронтології, у вагітних, в амбулаторній хірургії, при супутніх захворюваннях і деяких станах</p> <p>2.Питання реаніматології</p> <p>2.1.Діагностика і реанімаційна допомога у дітей при гострій серцево-судинній і легеневій недостатності. Патофізіологія згасання і відновлення життєвих функцій організму</p> <p>2.2.Прийоми і методи підтримання і відновлення життєвих функцій організму дитини: інтубація трахеї, пункція та катетеризація трахеї, коніотомія, трахеостомія, штучна вентиляція легень, непрямий та прямий масаж серця, дефібриляція серця, пункція серця, катетеризація центральних і периферичних вен</p> <p>2.3.Надання невідкладної допомоги і реанімаційні заходи при асфіксії (утоплення, повішення, аспірація сторонніх тіл), укусах отруйних змій і комах, отруєннях газами і сипучими хімічними речовинами, грибами</p> <p>3.Інтенсивна терапія</p> <p>3.1.Післяопераційний період: основні принципи спостереження і догляду за хворими та інтенсивної терапії</p> <p>3.2.Інтенсивна терапія при шоку (геморагічному, травматичному, анафілактичному, септичному), тромбогеморагічному синдромі</p> <p>3.3.Невідкладна допомога та інтенсивна терапія при гострих ускладненнях цукрового діабету: гіперглікемічній з кетоацидозом, гіперосмолярній, гіперацетонемічній та гіпоглікемічній комах</p> <p>4.Вибрані питання ізосерології</p> <p>4.1.Характеристика антигенних систем крові, їх значення в трансфузіології. Характеристика цільної крові, її компонентів, препаратів. Механізм їх лікувальної дії. Показання і протипоказання для застосування</p> <p>4.2.Визначення груп крові за антигенними системами АВ0 та Rh. Проби на сумісність при переливанні компонентів крові</p> <p>4.3.Методи і техніка переливання компонентів крові, посттрансфузійні реакції і ускладнення</p> <p>5.Трансфузійна і інфузійна терапія та нутріціологія</p>

	<p>5.1.Сучасні трансфузійні та інфузійні засоби за їх патогенетичною спрямованістю і механізмом дії</p> <p>5.2.Трансфузійна терапія з метою гемостазу при дефіциті клітинних елементів крові та гіповолемії. Методи визначення об'єму циркулюючої крові</p> <p>5.3.Трансфузійноінфузійна терапія при дефіциті білків плазми крові і при інтоксикаціях</p> <p>5.4.Коректори кислотного-лужного і водно-сольового балансу і лікувальна гемодилуція</p> <p>5.5.Парентеральне харчування</p> <p>5.6.Зондове та лікувальне харчування хірургічних хворих</p> <p>5.7.Вплив на органи і системи з метою стимуляції процесів регенерації, підвищення імунної активності організму</p>
ПКЗ	<p>Абдомінальна хірургія у дітей.</p> <p>1.Гострий апендицит</p> <p>1.1.Класифікація, клініка і діагностика. Особливості перебігу гострого апендициту при атипових локалізаціях червоподібного відростка</p> <p>1.2.Ускладнення гострого апендициту: апендикулярний інфільтрат, періапендикулярний абсцес, перитоніт, абсцес черевної порожнини, пілефлебіт</p> <p>1.3.Техніка операційних втручань при гострому апендициті</p> <p>1.4.Післяопераційні ускладнення апендектомії</p> <p>2.Інші захворювання тонкої кишки</p> <p>2.1. Дивертикуліт Меккеля. Дивертикули тонкої кишки. Виразки тонкої кишки (неспецифічні і специфічні).</p> <p>2.2.Мезоаденіт. Клініка, діагностика, лікування</p> <p>2.3.Хронічний апендицит</p> <p>2.4.Зовнішні кишкові нориці</p> <p>3.Гостра непрохідність кишок</p> <p>3.1.Морфологічні і патофізіологічні зміни при кишковій непрохідності. Клініка і методи діагностики різних видів механічної і динамічної кишкової непрохідності</p> <p>3.2.Особливості передопераційної підготовки хворих при гострій кишковій непрохідності, хірургічне лікування, операційні доступи, особливості ревізії черевної порожнини, ознаки життєздатності кишки, особливості її резекції та декомпресії. Дренування черевної порожнини. Післяопераційне лікування</p> <p>3.3.Злукова хвороба. Сучасні погляди на причини злукоутворення та його попередження. Особливості втручання при злуковій непрохідності</p> <p>Тромбоз і емболія судин брижі кишок</p> <p>3.4. Інвагінація кишечника у дітей. Консервативна та оперативна дезінвагінація.</p> <p>4.Грижі живота</p> <p>4.1.Загальне вчення про грижі. Етіологія. Класифікація. Складові частини грижі. Симптоматологія і діагностика</p> <p>4.2.Операційні методи лікування гриж: пахвинних, стегових, пупкових, навколорічкових, білої лінії живота</p> <p>4.3.Особливості лікування післяопераційних гриж</p> <p>4.4.Невправима, защемлена грижа. Особливості хірургічного лікування</p> <p>4.5.Грижі рідкісних локалізацій і внутрішні черевні грижі (передочеревні, позаочеревні, внутрішньочеревні)</p> <p>5.Хірургічні захворювання шлунку і дванадцятипалої кишки у дітей</p> <p>5.1.Виразкова хвороба шлунку і дванадцятипалої кишки. Сучасні погляди на етіопатогенез і консервативні методи лікування</p> <p>5.2.Ускладнення виразкової хвороби: перфорація, кровотеча, стеноз, пенетрація, малігнізація, внутрішні фістули</p> <p>5.3.Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування виразкової хвороби та їх оцінка</p>

5.4.Хірургічна тактика при проривних і кровоточивих виразках

5.5.Інші захворювання шлунка: гостре розширення, заворот, флегмона, туберкульоз, сифіліс, безоари. Дивертикуліти дванадцятипалої кишки

5.6.Ранні ускладнення операцій на шлунку і дванадцятипалій кишці: неспроможність швів кукси дванадцятипалої кишки або анастомозу, кровотечі, анастомозити

5.7.Пізні ускладнення операцій на шлунку: пострезекційні та постваготомні синдроми

5.Хірургічні захворювання печінки у дітей

5.1.Функціональний стан печінки при хірургічній патології у дітей

5.2.Кісти (непаразитарні та паразитарні) печінки

5.3.Абсцеси печінки

5.4. Портальна гіпертензія та цироз печінки

6.Хірургічні захворювання жовчних шляхів у дітей

6.1.Жовчнокам'яна хвороба та її ускладнення. Холангіт: етіологія, патогенез, методи діагностики, особливості передопераційної підготовки хворих, місце ендоскопічних методів в комплексі передопераційного діагностики і лікування

6.2.Гострий холецистит

6.3.Хронічний (калькульозний і безкам'яний) холецистит

6.4.Постхолецистектомічний синдром. Реконструктивні та відновлювальні операції на жовчних шляхах: діагностика ушкодження жовчних шляхів під час операцій, в найближчому і віддаленому післяопераційному періодах, методи відновлення прохідності жовчних шляхів (на дренажах, білідигестивні анастомози); операції при патології дистального відділу холедоха

7.Хірургічні захворювання селезінки у дітей

7.1.Захворювання кровотворної системи, при яких необхідна спленектомія

7.2.Доброякісні пухлини, непаразитарні і паразитарні кісти

7.3.Методика спленектомії

8.Захворювання підшлункової залози

8.1.Сучасні погляди на етіопатогенез гострого панкреатиту

8.2.Консервативне і хірургічне лікування гострого панкреатиту

8.3.Ускладнення гострого панкреатиту

8.4. Хронічний панкреатит. Кісти підшлункової залози (справжні і псевдокісти)

9.Травма живота

9.1Ушкодження шлунково-кишкового тракту сторонніми тілами

9.2.Поранення стінки живота

9.3.Травма паренхіматозних органів: печінки, селезінки

9.4.Травма порожнистих органів

9.5.Поєднана травма: живота і черепа, живота і опорнорухового апарату

10.Малоінвазивна хірургія у дітей

10.1Ендоскопічні втручання при доброякісних і пухлинних стенозах, стриктурах і сторонніх тілах верхніх відділів травного тракту

10.2.Ендоскопічний гемостаз при кровотечах з варикознорозширених вен стравоходу: склеротерапія, накладання лігатур і кілець

10.3.Ендоскопічні методи лікування виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки та її ускладнень

10.4.Ендоскопічні операції на прямій і ободовій кишці

10.5.Ендоскопічна поліпектомія

10.6.Лапароскопічна холецистектомія, інструментарій, техніка виконання. Показання і протипоказання. Лапароскопічна холецистостомія

10.7.Лапароскопічні втручання на діафрагмі, лапароскопічна герніопластика

10.8.Лапароскопічні втручання на порожнистих органах (резекція кишки, апендектомія)

	10.9.Лапароскопія в ургентній абдомінальній хірургії
ПК4	<p>1.Захворювання і травми прямої кишки та заднього проходу</p> <p>1.1.Гострий парапроктит</p> <p>1.2.Хронічний парапроктит – нориці прямої кишки. Ректовагінальні нориці</p> <p>1.3.Геморой, консервативне і операційне лікування</p> <p>1.4.Тріщини заднього проходу</p> <p>1.5.Епітеліальні куприкові ходи</p> <p>1.6.Дермоїдні кісти і тератоїдні пухлини промежини та позаректальних просторів</p> <p>1.7.Випадіння прямої кишки</p> <p>1.8.Стрикттури прямої кишки</p> <p>1.9.Недостатність анального жому. Інертна пряма кишка</p> <p>1.10.Травматичні ушкодження прямої кишки і промежини, діагностика. Показання до первинного зашивання ран прямої кишки і до накладання колостоми</p> <p>1.11.Сторонні тіла прямої кишки. Шляхи проникнення і методи видалення</p> <p>2.Захворювання ободової кишки</p> <p>2.1.Неспецифічний виразковий коліт і хвороба Крона</p> <p>2.2.Дивертикули товстої кишки. Дивертикульоз, дивертикуліт</p> <p>2.3.Функціональна кишкова диспепсія: подразнена товста кишка, симптоматичний (вторинний) закріп, функціональний закріп</p> <p>2.4.Аномалії розвитку ободової кишки: незакінчений поворот ободової кишки, мегаколон, хвороба Гіршпрунга</p> <p>2.5. Синдром Пайєра (спланхноптоз ізольований та загальний).</p> <p>2.6. Кровотечі із нижніх відділів кишкового тракту</p> <p>2.6.Хірургічна реабілітація хворих із ентеро- та колостомами і кишковими норицями</p>
ПК5	<p>Торакальна хірургія у дітей</p> <p>1.Захворювання легень та плеври</p> <p>1.1.Абсцес і гангрена легень: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика, консервативні методи лікування, показання і протипоказання до хірургічного лікування та його методи; види операцій, ускладнення та їх профілактика під час операції і віддаленому післяопераційному періодах, реабілітація</p> <p>1.2.Бронхоектатична хвороба</p> <p>1.3.Кісти і полікістоз легень</p> <p>1.4.Спонтанний Пневмоторакс</p> <p>1.5.Легенева кровотеча</p> <p>1.6.Бронхіальні нориці</p> <p>1.7.Плеврити. Емпієма плеври.</p> <p>1.8.Гострий піопневмоторакс</p> <p>2.Захворювання середостіння, стравоходу і діафрагми</p> <p>2.1.Медіастиніт</p> <p>2.2.Міастенія як хірургічна проблема</p> <p>2.3.Езофагіти. Дивертикули стравоходу</p> <p>2.4.Кардіоспазм. Ахалазія кардії</p> <p>2.5.Грижі діафрагми</p> <p>2.6.Сторонні тіла та травма стравоходу</p> <p>2.7.Опіки стравоходу</p> <p>3.Травма грудної клітки</p> <p>3.1.Тупа і проникаюча травма грудної клітки. Переломи ребер і грудини. Травматична асфіксія. Плевропульмональний шок</p> <p>3.2.Види пневмотораксів: закритий, відкритий, напружений. Емфізема Середостіння</p> <p>3.3.Гемоторакс (гемопневмоторакс). Поранення і розриви легень</p> <p>3.4.Поранення серця. Методика зашивання ран серця</p>

	<p>3.5.Травматичне ушкодження діафрагми. Операційні доступи: трансабдомінальні, трансторакальні</p> <p>3.6.Посднана травма грудної клітки і живота. Особливості діагностики і хірургічної тактики</p>
ПК6	<p>Невідкладна дитяча урологія.</p> <p>1.Аномалії розвитку (нирок, сечових шляхів, статевих органів).</p> <p>1.2. Гідронефроз.</p> <p>2. Запальні захворювання органів сечової та статевої систем (неспецифічні, специфічні).</p> <p>2.2. Неспецифічні захворювання сечостатевих органів: гострий пієлонефрит, апостематозний нефрит, абсцес нирки, карбункул нирки, паранефрит, гострий цистит, гострий епідіміт</p> <p>3. Сечокам'яна хвороба.</p> <p>4. Патологія вагінального паростку очеревини (сполучна водянка оболонки яєчка, кісти сім'яного канатика).</p> <p>5. Хвороби крайньої плоті (фімоз, парафімоз, сінехії)</p> <p>6. Гострі захворювання яєчок (перекрут яєчка, тромбоз судин яєчка, травма яєчка, орхоепідіміти, перекрут придатка яєчка.</p> <p>7. Гостра затримка сечовипускання.</p> <p>7.2. Ниркова недостатність (гостра, хронічна).</p> <p>8. Пошкодження органів сечової та статевої систем (Закриті та відкриті).</p> <p>8.1. Закриті та відкриті ушкодження органів сечовидільної системи: нирок, сечоводів, сечового міхура, уретри</p> <p>8.2. Ушкодження статевого члена, калитки і її органів</p> <p>9. Патологія урахуса.</p> <p>10. Патологія сечового міхура.</p>
ПК7	<p>1. Вади розвитку матки, яєчників та піхви</p> <p>2. Порушена позаматкова вагітність</p> <p>3. Рання вагітність - ускладнення</p> <p>4. Апоплексія яєчника</p> <p>5.Розрив і перекрут кісти яєчника</p> <p>6.Піосальпінкс і пельвіоперитоніт</p>
ПК8	<p>Особливості хірургії новонароджених.</p> <p>1. Тератогенез. Значення спадковості.</p> <p>2. Сучасні методи діагностики вроджених вад розвитку.</p> <p>3. Медицина плода.</p> <p>4. Дермоїдні кісти та тератоми.</p> <p>5. Незарощення верхньої губи і піднебення (макростомія, колобома, ранула, синдром П'єра-Робена).</p> <p>6. Пологова травма (кефалогематома, травма ключиці, параліч Дюшена-Ерба)</p> <p>7. Вади розвитку черепа та мозку (черепно-мозкова грижа, краніостеноз, гідроцефалія, спинно-мозкова грижа, менінгомієлоцеле).</p> <p>8. Вади розвитку легень (агенезія та аплазія, лобарна емфізема).</p> <p>9. Вади розвитку стравоходу (аплазія, атрезія стравоходу, стенози стравоходу, мембрани стравоходу, подвоєння стравоходу, кісти стравоходу, короткий стравохід. стравохід Баретта).</p> <p>9.1. Норицеві форми вад розвитку стравоходу (трахеостравохідні нориці, стравохідно-бронхальні нориці).</p> <p>10. Вади розвитку діафрагми (істинна та хибна діафрагмальна грижа, кісти діафрагми, парастернальні грижі, релаксація діафрагми).</p> <p>11. Вади розвитку шлунку (атрезії та мембрани шлунку).</p> <p>11.1. Пілоростеноз.</p> <p>12. Вади розвитку 12 палої кишки (атрезія, стеноз, мембрана 12 палої кишки. Аберантні судини.</p> <p>13. Вади розвитку передньої черевної стінки (пупкова грижа, гастрошизіс, омфалоцеле).</p>

	<p>13.1. Інші вади розвитку передньої черевної стінки (аплазія м'язів передньої черевної стінки, вентральна грижа, вроджені кісти і нориці пупка)</p> <p>14. Вроджена кишкова непрохідність (Висока та Низька).</p> <p>15. Вади розвитку та захворювання аноректальної ділянки (атрезії “ani et recti”, стенози, ектопії)</p> <p>16. Гостра форма хвороби Гіршпрунга.</p> <p>17. Гнійні захворювання. Омфаліт. Мастит новонародженого. Некротична флегмона новонароджених</p> <p>18. Некротичний ентероколіт новонародженого. Перитоніт новонароджених.</p> <p>19. Синдром Ледда.</p> <p>20. Пологова травма.</p>
ПК9	<p>1. Загальні питання хірургічної інфекції</p> <p>1.1. Збудники гнійних інфекцій, клінічне значення окремих груп мікроорганізмів, госпітальна інфекція та її профілактика.</p> <p>2. Рани</p> <p>2.1. Загальні дані про рани. Особливості і класифікація ран. Тактика хірурга</p> <p>2.2. Первинна хірургічна обробка рани. Рання, відтермінована, пізня хірургічна обробка рани. Загоєння рани: первинне, вторинне. Ускладнення</p> <p>2.3. Ушкодження сухожилків розгиначів і згиначів пальців кисті. Принципи хірургії кисті. Первинний та вторинний шов і пластика сухожилків</p> <p>2.4. Ушкодження периферичних нервів: принципи діагностики ушкоджень нервів верхніх і нижніх кінцівок, доступи до нервових стовбурів, операційне лікування (невроліз, шов нерва, пластика), реабілітація</p> <p>3. Захворювання опорно-рухового апарату</p> <p>3.1. Гнійні захворювання кісток (остеомиєліти), суглобів (артрити) і слизових сумок (бурсити).</p> <p>3.2. Специфічні інфекційні захворювання кісток і суглобів: туберкульоз, сифіліс, бруцельоз, дизентерія, гонорея</p> <p>3.3. Дегенеративні і дистрофічні захворювання суглобів і хребта.</p> <p>3.4. Пункція суглобів</p> <p>3.5. Атипові форми остеомиєліта.</p> <p>4. Гнійна рана</p> <p>4.1. Етіопатогенез ранової інфекції і фактори, які впливають на її розвиток. Фази ранового процесу</p> <p>4.2. Хірургічні, фармакологічні і фізичні методи профілактики та лікування ранової інфекції у дітей</p> <p>5. Місцеві гнійні запальні процеси</p> <p>5.1. Гнійні запалення шкіри і підшкірної клітковини: фурункул, фурункульоз, бешиха, еризипелоїд, карбункул, гідраденіт, абсцес, флегмона</p> <p>5.2. Бактерійні інфекції глибоких шарів тканин і клітковинних просторів шиї: фасціїти, міонекроз, флегмони (аксілярна, субпекторальна)</p> <p>5.3. Глибокі субфасціальні і міжм'язеві флегмони кінцівок</p> <p>5.4. Флегмони заочеревинного простору і тазу</p> <p>5.5. Гнійні захворювання кисті і стопи (панариції, флегмони)</p> <p>5.6. Гнійні процеси в грудній залозі. Лактаційний мастит. Принципи лікування початкових і гнійних форм лактаційного маститу</p> <p>6. Сепсис</p> <p>6.1. Епідеміологія і класифікація сепсису</p> <p>6.2. Патогенез сепсису</p> <p>6.3. Лікування сепсису у дітей: хірургічні аспекти, антибактерійна терапія, імунотерапія, обґрунтування різних напрямків інтенсивної терапії</p> <p>7. Перитоніт і залишкові гнійники черевної порожнини</p> <p>7.1. Сучасний стан проблеми перитоніту. Класифікація. Абдомінальний сепсис</p> <p>7.2. Клініка і діагностика перитоніту</p> <p>7.3. Патогенез гострого перитоніту</p> <p>7.4. Лікування розповсюдженого гнійного перитоніту і абдомінального</p>

	<p>сепсису</p> <p>7.5.Залишкові гнійники черевної порожнини та способи їх дренування</p> <p>8.Специфічні інфекції</p> <p>8.1.Анаеробна інфекція (газова гангрена)</p> <p>8.2.Правець і сказ</p> <p>8.3.Проблеми ВІЛ-інфекції в хірургії.</p>
ПК10	<p>1.Загальні відомості про травми опорно-рухового апарату у дітей</p> <p>1.1.Механогенез травми і види переломів кісток у дітей різних вікових груп. Причини і види зміщення кісткових уламків. Реакція організму на травму. Травматичний шок</p> <p>1.2.Травматичний токсикоз. Підфасціальний фасціостиск</p> <p>1.3.Ускладнення при переломах кісток: жирова емболія (легенева, мозкова, змішана), тромбоемболічні ускладнення, дисеміноване внутрішньосудинне зсідання крові (ДВЗ -синдром), тромбоемболія легеневої артерії</p> <p>2.Основні принципи лікування хворих з переломами кісток в залежності від віку</p> <p>2.1.Лікування закритих переломів кісток: одномоментна ручна репозиція уламків, лікування екстензійним методом</p> <p>2.2.Операційне лікування закритих переломів кісток (закритий і відкритий остеосинтез), апаратний компресійно-дистракційний остеосинтез</p> <p>2.3.Операційне лікування відкритих переломів кісток. Ампутація та реплантація сегментів кінцівок</p> <p>2.4.Помилки та ускладнення під час лікування переломів кісток: організаційні, діагностичні, при застосуванні одномоментної репозиції і гіпсової пов'язки, скелетному витязі, операційному лікуванні. Синдром карпального каналу. Ішемічна контрактура Фолькмана</p> <p>3.Посегментні травми суглобів і кісток, основні принципи їх діагностики та лікування</p> <p>3.1.Вивихи і переломи кісток плечового поясу і верхньої кінцівки</p> <p>3.2.Вивихи і переломи кісток нижньої кінцівки</p> <p>3.3.Переломи кісток таза: переломи кульшової западини, переломи кісток з ушкодженням тазових органів</p> <p>3.4.Травматичні ушкодження суглобів. Розриви зв'язок суглобів.</p> <p>3.5. Травма черепа, головного мозку, хребта та спинного мозку.</p> <p>3.6. Травма тазу. Стиснення м'яких тканин</p>
ПК11	<p>1. Сучасний стан проблеми та основи теоретичної і клінічної онкології</p> <p>1.1.Сучасна уява про виникнення злоякісного пухлинного росту. Канцерогенез. Клінічні стадії та морфологія раку.</p> <p>1.2.Основні принципи діагностики онкологічних захворювань і особливості обстеження онкологічних хворих - дітей. Організація онкологічної допомоги дітям. Основні принципи лікування онкологічних дітей: комбінованого і комплексного, хірургічного, променевого; хіміотерапія, гормонотерапія, імунотерапія. Реабілітація і диспансеризація онкологічних хворих</p> <p>2.Кісти, пухлини шиї та грудної клітки</p> <p>2.1.Кісти шиї</p> <p>2.2.Рак щитоподібної залози</p> <p>2.3.Доброякісні і злоякісні пухлини легень, середостіння.</p> <p>2.4.Доброякісні пухлини грудної залози. Рак грудної залози</p> <p>3.Пухлини органів черевної порожнини</p> <p>3.1.Рак шлунка</p> <p>3.2.Доброякісні пухлини шлунка і тонкої кишки</p> <p>3.3.Рак печінки: первинний, метастатичний</p> <p>3.4.Рак підшлункової залози</p> <p>3.5.Рак ободової і прямої кишки</p> <p>3.6.Доброякісні пухлини ободової і прямої кишки</p> <p>4.Пухлини статевої та сечовивідної систем</p>

	<p>4.1.Злоякісні пухлини жіночих статевих органів: рак ендометрія, рак яєчників, трофобластичні хвороби (простий пухирний занесок, проліферуючий пухирний занесок, хоріокарцинома)</p> <p>4.2.Пухлини нирок: аденокарцинома, саркома, нефробластома (пухлина Вільмса); папілярний і плоскоклітинний рак ниркової миски та сечоводу</p> <p>4.3.Папілома, Пухлини яєчок: семіноми і несеміномні пухлини (ембріональний рак, тератобластома, хоріокарцинома, рак жовточного мішка)</p> <p>5.Пухлини шкіри, м'яких тканин, кісток</p> <p>5.1.Базаліома. Плоскоклітинний рак шкіри. Меланома шкіри</p> <p>5.2.Злоякісні пухлини кісток і м'яких тканин, остеогенна і періостальна саркома, хондросаркома, саркома Юінга, ретикулосаркома, ліпосаркома, злоякісна фіброзна гістіоцитома, фібросаркома, синовіальна саркома, рабдоміосаркома</p> <p>5.3.Доброякісні пухлини шкіри і м'яких тканин</p> <p>6.Гемобластози. Лімфогранулематоз (хвороба Ходжкіна). Лімфосаркоми (неходжкінські лімфоми). Множинна мієлома</p>
ПК12	<p>1.Організація амбулаторної хірургічної допомоги дітям</p> <p>1.1.Правові нормативи діяльності дитячого хірурга в поліклініці</p> <p>1.2.Диспансерний огляд за хворими дітьми</p> <p>1.3.Експертиза тимчасової непрацездатності хірургічних хворих, ЛКК</p> <p>2.Гнійні захворювання шкіри та підшкірної клітковини</p> <p>2.1.Панарицій. Види, техніка операцій</p> <p>2.2.Абсцеси, флегмони, карбункули, фурункули, гідраденіти</p> <p>3.Негнійні захворювання шкіри та підшкірної клітковини</p> <p>3.1.Атероми, ліпоми, фіброліпоми, фіброми</p> <p>3.2.Ганглії. Види, техніка операцій</p> <p>3.3.Врослі нігті. Техніка операцій</p> <p>4. Профілактичні огляди дітей та вибір пацієнтів для планового оздоровлення.</p>
ПК13	<p>1.Опіки і опікова хвороба у дітей</p> <p>1.1.Організація медичної допомоги. Актуальність і частота опіків у дітей.</p> <p>1.2.Класифікація опіків. Визначення глибини та площі опіку</p> <p>1.3.Загальні принципи місцевого лікування при поверхневих і обмежених глибоких опіках: самопоміччя, перша медична допомога, пов'язочні і безпов'язочні методи. Невідкладні і ранні тотальні некректомії з одночасною і відтермінованою трансплантацією автошкіри</p> <p>1.4.Стадії опікової хвороби. Опіковий шок (патогенез, клініка, лікування). Гостра опікова токсемія (патогенез, клініка, лікування). Опікова септикотоксемія (патогенез, клініка, лікування)</p> <p>1.5.Перша медична і лікарська допомога при великих опіках і місцеве лікування на різних стадіях опікової хвороби. Етапні некректомії і критерії готовності до трансплантації автошкіри. Застосування автогетеротрансплантатів для закриття рани. Місцеве лікування в умовах палат з абактерійним і регульованим за температурою повітрям</p> <p>1.6.Період реконвалесценції. Реабілітація</p> <p>2.Опіки іншими факторами</p> <p>2.1.Електричні і електротермічні опіки</p> <p>2.2.Хімічні і термохімічні опіки</p> <p>2.3.Променеві опіки</p> <p>2.4.Комбіновані опіки</p> <p>3.Відмороження</p> <p>3.1.Симптоми і диференційна діагностика відморожень. Ускладнення, супутні захворювання і ушкодження при відмороженні. Фактори, сприяючі виникненню відморожень і замерзанню. Перше допомога і лікування при відмороженнях і замерзаннях</p>
ПК14	<p>1. Загальні питання анатомії та патофізіології серцево-судинної системи</p> <p>1.1. анатомія серця і судин. Анатомія та основи нормальної фізіології серцево-</p>

	<p>судинної системи. Кола кровообігу. Коронарний кровообіг. Аномаліївнутрішньогрудного розташування серця</p> <p>2. Спеціальні інструментальні методи діагностики хірургічних захворювань серця і судин</p> <p>2.1. Променеві методи діагностики захворювань серця і судин</p> <p>2.2. Інвазивні методи діагностики хвороб серця. Ангіографія, коронарорентрикулографія. Показання і протипоказання до інтервенційної діагностики. Принципи діагностики патофізіологічних, гемодинамічних та морфологічних змін у дітей.</p> <p>3. Вроджені вади серця. Загальні питання. Принципи діагностики та лікування</p> <p>4. Невідкладна хірургія у дітей. Гострі захворювання та пошкодження серця та магістральних судин</p> <p>4.1. Закриті та відкриті травми серця та інородні тіла серця. Хірургічна тактика, операційні доступи, шов рани серця</p> <p>4.2. Травми магістральних судин</p> <p>4.3. Спеціальні екстракорпоральні методи: гемосорбція, плазмаферез, імуносорбція, ЕКМО</p>
ПК15	<p>1. Хірургічне лікування захворювань щитоподібної та паращитоподібних залоз</p> <p>1.1. Тиротоксикоз</p> <p>1.2. Ендемічний зоб. Вузловий зоб. Аденома щитоподібної залози</p> <p>1.3. Операції на щитоподібній залозі</p> <p>1.4. Хронічні тироїдити (Хашимото, Ріделя)</p> <p>1.5. Гіперпаратироз. Операції на паращитоподібних залозах</p> <p>2. Хірургічне лікування захворювань інсулярного апарату підшлункової залози</p> <p>2.1. Цукровий діабет: ураження внутрішніх органів і судин</p> <p>2.2. Цукровий діабет і хірургічні захворювання, особливості передопераційної підготовки, вибору знеболення і ведення післяопераційного періоду у дітей</p> <p>3. Хірургічне лікування захворювань наднирників і оваріальної гіперандрогенії</p> <p>3.1. Пухлини мозкового шару наднирників</p> <p>3.2. Пухлини кіркового шару наднирників</p> <p>3.3. Аддісонова хвороба</p> <p>3.4. Синдром Штейна-Левенталя</p>
ПК16	<p>1. Операції при варикозному розширенні вен нижньої кінцівки: Маделунга, Нарата, Бєбєкока, Кляппа Операція Лінтона- Кокєта</p> <p>2. Флєбектозія яремної вени</p> <p>3. Ультрасонографія судин нижніх кінцівок</p> <p>4. Реовазографія</p> <p>5. Капіляроскопія</p> <p>6. Флєбографія</p> <p>7. Автовенозні шунтуючі операції на артеріях нижніх кінцівок</p> <p>8. Накладання джгута</p> <p>9. Наладання судинного шва</p>
ПК17	<p>1. Організація трансплантологічної допомоги населенню: основні етапи розвитку трансплантації органів і створення штучних органів; організація служби гемодіалізу і трансплантації органів в Україні, законодавчі та нормативні акти з трансплантації органів та інших анатомічних тканин людини; питання етики та деонтології, диспансеризація, МСЕК та реабілітація хворих з трансплантованими органами, інвалідність</p> <p>2. Трансплантаційна імунологія: головний комплекс гістосумісності, його роль при трансплантації різних органів, клінічні аспекти типування тканин; імунологія відторгнення трансплантату (трансплантаційні антигени, розпізнавання антигенів, клітинні механізми відторгнення, роль цитокінів та їх рецепторів, види відторгнення); імуносупресія при трансплантації;</p>

	<p>імунологічний моніторинг</p> <p>3.Донорське забезпечення трансплантації: етичні, соціально правові та релігійні аспекти донорства органів; визначення поняття смерті, підтримка гомеостазу після смерті мозку; живі донори при трансплантації органів, хірургічна техніка вилучення донорських органів, їх консервація і підготовка до трансплантації</p> <p>4.Трансплантація нирки у дітей: показання та протипоказання до трансплантації нирки, підбір та підготовка хворого; гемодіаліз у підготовці хворих до трансплантації нирки, анестезіологічне забезпечення, хірургічні принципи операції трансплантації нирки від живого донора та від трупного донора; хірургічні ускладнення цих операцій; сучасна імуносупресія при трансплантації нирки; ведення хворих із трансплантованою ниркою у пізньому післяопераційному періоді; результати трансплантації нирки і перспективи розвитку в Україні</p> <p>5.Трансплантація однієї або двох легень: показання та протипоказання до трансплантації легені і обох легень; імуносупресія при трансплантації легень, інтраопераційні ранні та пізні ускладнення</p> <p>6.Ортотопічна трансплантація печінки: показання та протипоказання, передопераційна підготовка пацієнтів реципієнтів і хірургічна техніка трансплантації, післяопераційні ускладнення</p> <p>7.Пересадка підшлункової залози: протипоказання до трансплантації, оклюзія протоків залози, виведення секрету підшлункової залози в сечовий міхур кишку; післяопераційний період. Трансплантація острівцевих клітин</p> <p>8.Трансплантація серця: показання та протипоказання до трансплантації серця, відбір та підготовка потенційних реципієнтів, ортотопічна та ектопічна трансплантація серця, лікування пацієнта на госпітальному і постгоспітальному етапах; імуносупресивна терапія після трансплантації серця; гостре та хронічне відторгнення, діагностика і лікування</p>
ПК18	<p>1.Ушкодження кісток черепа: переломи склепіння черепа, переломи основи черепа. Комбіновані пошкодження. Особливості з віком.</p> <p>2.Закриті ушкодження головного мозку: струс, забій і стиснення головного мозку. Особливості з віком.</p> <p>3.Травматичні внутрішньочерепні крововиливи: епідуральні, субдуральні, субарахноїдальні, внутрішньо-шлуночкові та внутрішньо мозкові крововиливи, набряк головного мозку</p> <p>4.Відкриті ушкодження головного мозку</p> <p>5.Поєднана черепно-мозкова травма з іншими ушкодженнями</p> <p>6.Травма хребта та спинного мозку</p>
ПК19	<p>1.Новонароджена дитина: доношена, недоношена, зріла не зріла. Росто вагові показники розвитку дитини першого року життя.</p> <p>2. Вигодовування дітей: грудне, штучне, введення докормів та прикормів.</p> <p>3. Особливості розвитку ЦНС, вікові особливості</p> <p>4. особливості розвитку органів дихання, стридор, ларингіти, трахеїти</p> <p>5. Особливості розвитку системи травлення, зригування, синдром блювання, функціональні порушення спорожнення.</p> <p>6. Системний червоний вовчак в практиці педіатра та хірурга</p> <p>7. Календар щеплень, показання та протипоказання.</p> <p>8. Система виділення: нирки вікові показники та недуги.</p>
ПК20	<p>1.Теорія діагнозу</p> <p>1.1.Оформлення клінічної документації на померлого хворого у дитячих відділеннях хірургічного профілю.</p> <p>1.2.Оформлення лікарського свідоцтва про смерть дитини</p> <p>1.3.Вимоги до діагнозу</p> <p>1.4.Правила формулювання діагнозу</p> <p>1.5.Структура та логіка діагнозу</p> <p>1.6.Особливості побудови діагнозу при хірургічній патології у дітей</p>

1.7.Особливості розтину хворих з хірургічною патологією у дітей 1.8.Правила написання протоколу розтину у дітей 2.Лікарсько контрольна комісія та клініко патологоанатомічна конференція 2.1.Організація та проведення лікарсько контрольної комісії 2.2.Організація та проведення клініко патологоанатомічної конференції 3.Прижиттєва морфологічна діагностика 3.1.Прижиттєва діагностика захворювань за даними біопсій. Дослідження післяопераційного матеріалу, висновки патолога за прижиттєвою діагностикою 4. Оформлення ЛКК дитини інваліда, а таж за для надання соціальної допомоги згідно наказу МОЗ України.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

підготовки в інтернатурі лікарів за спеціальністю «Дитяча хірургія»

Освітня частина

(перший рік – 3 міс (468 год. 15,6 кредитів ECTS), другий рік – 3 міс. (468 год. 15,6 кредитів ECTS), третій рік – 3 міс (468 год. 15,6 кредитів ECTS), разом –9 міс (1404 год. 46,8 кредити ECTS)

Код курсу	Назва курсу	Кількість годин				кредити ECTS
		Лекції	Практика	Семінари	Разом	Разом
Обов'язкові компоненти						
Цикли дисциплін професійної підготовки						
1.	Організація хірургічної служби дитячого населення	2	4	4	10	0,3
2.	Анестезіологія, реаніматологія та інтенсивна терапія в хірургії у дітей	6	20	10	36	1,2
3.	Абдомінальна хірургія у дітей	30	390	120	540	18,0
4.	Хірургія новонароджених	20	80	40	140	4,6
5.	Колонопроктологія	10	40	30	80	2,6
6.	Хірургічні захворювання ендокринних органів у дітей	4	16	10	30	1,0
7.	Хірургічні захворювання судин у дітей	4	16	10	30	1,0
8.	Хірургічна інфекція та гнійні хірургічні захворювання у дітей	12	38	22	72	2,4
9.	Травматологія та ортопедія	10	30	20	60	2,0
10.	Амбулаторна хірургія у дітей	8	26	16	50	1,6
	Разом обов'язкові компоненти	106	660	282	1048	34,9
Суміжні цикли дисциплін професійної підготовки						
11.	Торакальна хірургія у дітей	6	36	30	72	2,4
12.	Трансплантологія	4	4	4	12	0,4
13.	Опіки та відмороження	6	14	10	30	1,0
14.	Хірургія вад серця та магістральних судин у дітей	4	4	4	12	0,4
15.	Невідкладна гінекологія	2	2	2	6	0,2
16.	Невідкладна урологія	2	6	4	12	0,4
17.	Онкологія	6	6	6	18	0,6
18.	Дитяча нейрохірургія	2	6	4	12	0,4
19.	Педіатрія	8	12	10	30	1,0
20.	Загальна патологія	2	2	2	6	0,2
	Разом суміжні цикли	42	92	76	210	7,0
Додаткові компоненти						
Цикли дисциплін загальної підготовки						
1.	Медицина невідкладних станів	6	36	30	72	2,4

2.	Військово-медична підготовка	6	-	2	8	0,26
3.	Військово-спеціальна підготовка	8	-	4	12	0,4
4.	Організація невідкладної медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях	4	-	2	6	0,2
5.	СНІД і вірусні гепатити	4	-	2	6	0,2
6.	Особливо небезпечні інфекції	8	-	4	12	0,4
7.	Туберкульоз	4	-	2	6	0,2
8.	Клінічна імунологія	4	-	2	6	0,2
9.	Імунопрофілактика	4	-	2	6	0,2
10.	Протидія насильства в сім'ї	4	-	2	6	0,2
Разом		44	36	48	128	4,26
Базовий та річний підсумковий контроль знань				12	12	0,4
Державна атестація включаючи і комп'ютерний контроль				6	6	0,2
Загалом		192	788	424	1404	46,8

Практична частина

(перший рік – 8 міс (1248 год.), другий рік – 8 міс (1248 год.), третій рік – 8 міс (1248 год.), разом – 24 міс (3744 год. 124,8 кредити ECTS))

Назва відділення (установи)	Курс навчальної програми	Кільк. навч. годин	кредити ECTS
Хірургічне відділення, яке надає невідкладну хірургічну допомогу дітям	Невідкладна абдомінальна хірургія у дітей	600	20,0
Хірургічне відділення, яке надає планову хірургічну допомогу	Планова абдомінальна хірургія у дітей	468	15,6
Торакальне відділення	Торакальна хірургія у дітей	156	5,2
Проктологічне відділення	Проктологія	156	5,2
Відділення гнійної хірургії	Гнійна хірургія у дітей	456	15,2
Відділення серцево-судинної хірургії	Серцево-судинна хірургія у дітей	156	5,2
Відділення ендокринної хірургії	Ендокринна хірургія у дітей	156	5,2
Опікове відділення	Опікова травма	156	5,2
Хірургічний кабінет поліклініки	Амбулаторна хірургія у дітей	156	5,2
Травмпункт	Травматологія	312	10,4
Відділення невідкладної гінекології	Невідкладна гінекологія	78	2,6
Урологічне відділення	Невідкладна урологія	78	2,6
Онкодиспансер, дитяче відділення	Онкологія/онкохірургія у дітей	156	5,2
Відділення дитячої анестезіології, реанімації та інтенсивної терапії	Дитяча реанімація та інтенсивна терапія	156	5,2
Відділення (блок) хірургії новонароджених	Хірургія новонароджених	312	10,4
Відділення невідкладної педіатрії	Педіатрія	156	5,2
Підсумковий контроль		36	1,2
Разом		3744	124,8

Під час навчання на базі стажування лікарі-інтерни ведуть облік виконаних практичних навиків, як виконаних самостійно, так і під керівництвом або при допомозі керівника відповідно до переліку.

2.2. Структурно-логічна схема ОП

Курс 1	Організація хірургічної допомоги населенню на сучасному етапі 0,33 кредити (10 год.)
---------------	---

Навчальна мета	Вивчити організацію хірургічної допомоги населенню, вміти аналізувати діяльність поліклініки, стаціонару, хірурга, вміти проводити експертизу тимчасової непрацездатності та знати порядок скерування хворих на ЛКК, освоїти правові основи хірургічної допомоги.	
Знання	Уміння	
1. Основні нормативні документи організації охорони здоров'я та організації амбулаторно-поліклінічної, кваліфікованої планової та невідкладної хірургічної допомоги. 2. Основні показники санітарної і демографічної статистики, методика, розрахунок, оцінка, аналіз діяльності поліклініки, стаціонару, хірурга. 3. Організація експертизи тимчасової непрацездатності. Показання та порядок скерування хворих на ЛКК. 4. Правові основи хірургічної допомоги.	1. Розуміти та використовувати принципи управління та планування роботи хірургічної служби. 2. Вміти аналізувати діяльність поліклініки, стаціонару, хірурга. 3. Вміння проводити експертизу тимчасової непрацездатності та знати порядок скерування хворих на ЛКК 4. Освоїти правові основи хірургічної допомоги.	
Практичні навички/компетентності (зазначаємо залежно від спеціальності)		
№	Перелік практичних навичок / компетентностей	Рівень оволодіння
1	Заповнення документів, які засвідчують тимчасову непрацездатність.	С
2	Заповнення документів для скерування хворих на МСЕК	С

Курс 2	Анестезіологія, реаніматологія та інтенсивна терапія в хірургії 1,0 кредиту (30 год.)	
Навчальна мета	Набути клінічних знань про основи анестезіологічної допомоги та реанімаційних заходах хірургічним хворим. Набути клінічних знань та практичних навичок в переливанні компонентів крові, застосуванні трансфузійно-інфузійної терапії. Навчитись застосовувати парентеральне, зондове та лікувальне харчування хірургічним хворим.	
Знання	Уміння	

<ol style="list-style-type: none"> 1. Клініко-фізіологічна оцінка загального стану хворого; визначення ступеня ризику операцій; премедикація, підготовка хворого до загального знеболення. 2. Місцеві анестетики і види місцевого знеболення. 3. Прийоми і методи підтримання і відновлення життєвих функцій організму: інтубація трахеї, пункція та катетеризація трахеї, коніотомія, трахеостомія, штучна вентиляція легень, непрямий та прямий масаж серця, дефібриляція серця, пункція серця, катетеризація центральних і периферичних вен. 4. Надання невідкладної допомоги і реанімаційні заходи при асфіксії (утоплення, повішення, аспірація сторонніх тіл), укусах отруйних змій і комах, отруєннях газами і сипучими хімічними речовинами, грибами. 5. Інтенсивна терапія при шоку (гіповолемічному, травматичному, анафілактичному, септичному), тромбоеморагічному синдромі. 6. Невідкладна допомога та інтенсивна терапія при гострих ускладненнях цукрового діабету: гіперглікемічній з кетоацидозом, гіперосмолярній, гіперацетонемічній та гіпоглікемічній комах. 7. Методи і техніка переливання компонентів крові, посттрансфузійні реакції і ускладнення 8. Трансфузійно-інфузійна терапія. Парентеральне харчування. 9. Зондове та лікувальне харчування хірургічних хворих. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінити загальний стан хворого; визначення ступеня ризику операцій; премедикація, підготовка хворого до загального знеболення. 2. Вміти застосовувати місцеві анестетики. 3. Проводити регіональні методи знеболення. 4. Освоїти прийоми і методи підтримання і відновлення життєвих функцій організму: інтубація трахеї, пункція та катетеризація трахеї, коніотомія, трахеостомія, штучна вентиляція легень, непрямий та прямий масаж серця, дефібриляція серця, пункція серця, катетеризація центральних і периферичних вен 5. Освоїти реанімаційні заходи при асфіксії (утоплення, повішення, аспірація сторонніх тіл), укусах отруйних змій і комах, отруєннях газами і сипучими хімічними речовинами, грибами 6. Проводити інтенсивну терапію при шоку (гіповолемічному, травматичному, анафілактичному, септичному), тромбоеморагічному синдромі. 7. Надати невідкладну допомогу та інтенсивну терапію при гострих ускладненнях цукрового діабету: гіперглікемічній з кетоацидозом, гіперосмолярній, гіперацетонемічній та гіпоглікемічній комах. 8. Набути клінічних знань та практичних навичок в переливанні компонентів крові, застосуванні трансфузійно-інфузійної терапії. 9. Навчитись застосовувати парентеральне, зондове та лікувальне харчування хірургічним хворим.
---	---

Практичні навички/компетентності (зазначаємо залежно від спеціальності)

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
1	Венепункція. Венесекція	С
2	Визначення групи крові	С
3	Переливання компонентів крові та її замінників	С

4	Інфузія сольових, колоїдних, плазмозамінних розчинів, харчових речовин	С
5	Визначення групи та резус-приналежності крові	С
6	Визначення венозного тиску	С
7	Місцеве знеболення	С
8	Блокади при переломах ребер	В
9	Регіональна анестезія	С
10	Зондове годування хворих	С
11	Промивання шлунка, аспірація шлункового вмісту	С
12	Введення зонда Блекмора	В
13	Перидуральна анестезія	А
14	Інтубація трахеї	А
15	Звільнення дихальних шляхів від сторонніх тіл. Штучне дихання	В
16	Допоміжне дихання. Штучна вентиляція легенів	А
17	Закритий масаж серця	В
18	Трахеостомія	В
19	Пункція трахеї і мікроіригація бронхіального дерева	С
20	Коніотомія	С
21	Катетеризація і промивання сечового міхура	С
22	Новокаїнова блокада сім'яного канатика	С
23	Спинномозкова пункція	А
24	Прямий масаж серця	А
25	Дефібриляція серця	В
26	Пункція серця,	В
27	Катетеризація центральних і периферичних вен	В

Курс 3	Абдомінальна хірургія у дітей 18,0 кредити (540 год.)	
Навчальна мета	Вивчити етіологію, патогенез, діагностику та лікування хірургічних захворювань органів черевної порожнини	
Знання	Уміння	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Хірургічні захворювання шлунка і дванадцятипалої кишки у дітей. 2. Метаболічний синдром. 3. Гостра непрохідність кишок. 4. Тромбоз і емболія судин брижі кишок. 5. Гострий апендицит. 6. Хірургічні захворювання тонкої кишки у дітей. 7. Хірургічні захворювання печінки у дітей. 8. Хірургічні захворювання жовчних шляхів у дітей. 9. Хірургічні захворювання селезінки у дітей. 10. Захворювання підшлункової залози. 11. Грижі живота. 12. Травма живота. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вміти діагностувати хірургічні захворювання шлунка і дванадцятипалої кишки та їх ускладнення та визначати лікувальну тактику у дітей. 2. Вміти діагностувати метаболічний синдром та визначати лікувальну тактику. 3. Вміти діагностувати кишкову непрохідність та визначати лікувальну тактику. 4. Вміти діагностувати гострий мезентеріальний тромбоз та визначати лікувальну тактику. 5. Вміти діагностувати гострий апендицит та його ускладнення та визначати лікувальну тактику. 6. Вміти діагностувати хірургічні захворювання тонкої кишки та визначати лікувальну тактику у дітей. 7. Вміти діагностувати хірургічні захворювання печінки та визначати лікувальну тактику у дітей. 8. Вміти діагностувати хірургічні захворювання жовчних шляхів та їх ускладнення, визначати лікувальну тактику у дітей. 9. Вміти діагностувати хірургічні захворювання селезінки та визначати лікувальну тактику у дітей. 10. Вміти діагностувати захворювання підшлункової залози та визначати лікувальну тактику. 11. Вміти діагностувати грижі живота та визначати лікувальну тактику 12. Вміти діагностувати травму живота та визначати лікувальну тактику 	

Практичні навички/компетентності (зазначаємо залежно від спеціальності)

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
1	Пункція черевної порожнини	В
2	Лапароцентез. Діагностичний перитонеальний лаваж	С
3	Апендектомія	С
4	Лапароскопічна апендектомія	В
5	Гастро-, дуоденотомія, висічення, екстеріоризація виразки	С
6	Операції при защемлених грижах	В
7	Ентеротомія	С
8	Резекція кишки	В
9	Ілеотрансверзостомія	В
10	Гастротомія. Прошивання варикозно-розширених вен кардіального відділу стравоходу	А
11	Цеко-, трансверзо-, сигмостомія	В
12	Інтубація кишок	В
13	Роз'єднання зрощень при спайковій кишковій непрохідності Лапароскопічний адгезіолізис	В
14	Лапаротомія при перитонітах, дренажування черевної порожнини	С
15	Інтраперитонеальний лаваж	В
16	Лапароскопічна холецистектомія	В
17	Холедохотомія і холедохостомія	А
18	Накладання білідигестивних анастомозів	А
19	Дуоденотомія, папілотомія, папілопластика	А
20	Дренажування сальникової сумки при панкреатитах	В
21	Секвестректомія, резекція хвоста підшлункової залози	А
22	Дренажування заочеревинного простору непід УЗД контролем	А
23	Операція при кістах підшлункової залози: марсупілізація, внутрішнє дренажування	А
24	Консервативна дезінвагінація	С
25	Оперативна дезінвагінація	С

26	Апедикостомія	С
27	Операції при пупкових грижах включаючи лапароскопічну герніопластику	В
28	Операції при грижах білої лінії живота включаючи лапароскопічну герніопластику	В
29	Операції при пахвинних грижах включаючи лапароскопічну герніопластику	В
30	Операції при стегнових грижах	В
31	Операції при післяопераційних грижах включаючи лапароскопічну герніопластику	В
32	Спленектомія	В
33	Зашивання рани печінки	В
34	Зашивання ушкоджень кишок	В
35	Проксимальна резекція шлунка	А
36	Резекція великого чіпця	С
37	Гастротомія	А
38	Гастроентеростомія	А
39	Оглядова рентгеноскопія живота	А
40	Рентгеноскопія шлунково-кишкового тракту	А
41	Ультрасонографічне обстеження органів черевної порожнини та заочеревинного простору	А
42	Комп'ютерне обстеження органів черевної порожнини та заочеревинного простору	А
43	Фіброгастродуоденоскопія	В
44	Зашивання проникаючого пошкодження черевної порожнини	С
45	Фістулографія і фістулоскопія	В
46	Відеолапароскопічна холецистектомія	А
Курс 4	Колонопроктологія 2,6 кредити (80 год.)	
Навчальна мета	Вивчити етіологію, патогенез, діагностику та лікування хірургічних захворювань ободової та прямої кишки	
Знання		Уміння
1. Захворювання і травми прямої кишки та заднього проходу у дітей всіх вікових груп. 2. Захворювання ободової кишки		1. Вміти діагностувати захворювання і травми прямої кишки та заднього проходу та визначати лікувальну тактику. 2. Вміти діагностувати захворювання ободової кишки та визначати лікувальну тактику.
Практичні навички/компетентності (азначаємо залежно від спеціальності)		

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
1	Пальцеве дослідження прямої кишки	С
2	Аноскопія	С
3	Ректороманоскопія	В
4	Фіброколоноскопія	А
5	Операції при геморої	В
6	Вскриття гострого парапроктиту	С
7	Висічення тріщини заднього проходу	В
8	Видалення кісти куприка	В
9	Видалення епітеліальних куприкових ходів «пілонідальна хвороба»	В
10	Правобічна і лівобічна геміколектомії. Резекція поперечно-ободової кишки	А
11	Резекція сигмоподібної кишки при завороті	А
12	Операція Гартмана	В

Курс 15	Хірургічні захворювання ендокринних органів у дітей 1,0 кредити(30 год.)	
Навчальна мета	Вивчити етіологію, патогенез, діагностику та лікування хірургічних захворювань ендокринних органів.	
Знання	Уміння	
<ol style="list-style-type: none"> Хірургічне лікування захворювань щитоподібної та паращитоподібних залоз у дітей. Хірургічне лікування захворювань інсулярного апарату підшлункової залози у дітей. Хірургічне лікування захворювань наднирників у дітей. 	<ol style="list-style-type: none"> Вміти діагностувати хірургічні захворювання у дітей щитоподібної та паращитоподібних залоз та визначити лікувальну тактику. Вміти діагностувати хірургічні захворювання інсулярного апарату підшлункової залози та визначити лікувальну тактику. Вміти діагностувати хірургічні захворювання наднирників та визначити лікувальну тактику. 	
Практичні навички/компетентності (зазначаємо залежно від спеціальності)		
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
1	Субтотальна резекція щитоподібної залози.	А
2	Тироїдектомія.	А
3	Гемітироїдектомія.	А
4	Аутодермопластика	С
5	Ампутація нижньої кінцівки	В

Курс 16	Хірургічні захворювання судин у дітей 1,0 кредита (30 год.)	
Навчальна мета	Вивчити етіологію, патогенез, діагностику та лікування хірургічних захворювань судин.	
Знання	Уміння	
<ol style="list-style-type: none"> Захворювання венозної системи. Захворювання артеріальної системи. Ушкодження кровоносних судин. Захворювання лімфатичної системи кінцівок. 	<ol style="list-style-type: none"> Вміти діагностувати хірургічні захворювання венозної системи та визначати лікувальну тактику. Вміти діагностувати хірургічні захворювання артеріальної системи та визначати лікувальну тактику. Вміти діагностувати ушкодження кровоносних судин та визначати лікувальну тактику. Вміти діагностувати захворювання лімфатичної системи кінцівок та визначати лікувальну тактику. 	
Практичні навички/компетентності (зазначаємо залежно від спеціальності)		
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
1	Операції при варикозному розширенні вен нижньої кінцівки: Маделунга, Нарата, Бебкока, Кляппа Операція Лінтона-Кокета	В
2	Наладання судинного шва	С
3	Ультрасонографія судин нижніх кінцівок	А
4	Реовазографія	В
5	Капіляроскопія	С
6	Флебодіагностика	А
7	Автовенозні шунтуючі операції на артеріях нижніх кінцівок	А
8	Накладання джгута	С
Курс 9	Хірургічна інфекція та гнійні хірургічні захворювання у дітей 2,4 кредита (72 год.)	
Навчальна мета	Вивчити етіологію, патогенез, діагностику та лікування гнійних хірургічних захворювань.	
Знання	Уміння	

<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні дані про рани. Особливості і класифікація ран. Первинна хірургічна обробка рани. Рання, відтермінована, пізня хірургічна обробка рани. Загоєння рани: первинне, вторинне. 2. Гнійні захворювання кісток (остеомієліти), суглобів (артрити) і слизових сумок (бурсити) 3. Дегенеративні і дистрофічні захворювання суглобів і хребта. Деформації опорно-рухового апарату 4. Госпітальна інфекція та її профілактика 5. Гнійна рана. 6. Місцеві гнійні запальні процеси. 7. Сепсис. 8. Перитоніт і залишкові гнійники черевної порожнини. 9. Специфічні інфекції. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вміти діагностувати, провести обробку рани та визначати лікувальну тактику. 2. Вміти діагностувати гнійні захворювання кісток (остеомієліти), суглобів (артрити) і слизових сумок (бурсити) та визначати лікувальну тактику. 3. Вміти діагностувати дегенеративні і дистрофічні захворювання суглобів і хребта та визначати лікувальну тактику. 4. Вміти діагностувати госпітальну інфекцію та проводити профілактику. 5. Вміти діагностувати гнійні рани та визначати лікувальну тактику. 6. Вміти діагностувати місцеві гнійні запальні процеси та визначати лікувальну тактику. 7. Вміти діагностувати сепсис та визначати лікувальну тактику. 8. Вміти діагностувати перитоніт і залишкові гнійники черевної порожнини та визначати лікувальну тактику. 9. Вміти діагностувати специфічні інфекції та визначати лікувальну тактику.
---	--

Практичні навички/компетентності (зазначаємо залежно від спеціальності)

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
1	Пункція колінного суглоба	С
2	Первинна хірургічна обробка ран м'яких тканин	С
3	Секвестректомія	В
4	Операції при бурситах	В
5	Пункційне дренивання періапендикулярного абсцесу під контролем УЗД	В
6	Розкриття міжпетлевих абсцесів	С
7	Розкриття абсцесу Дугласового простору	В
8	Розкриття піддіафрагмального абсцесу	В
9	Пункція абсцесів черевної порожнини під УЗД контролем	А

Курс 12	Амбулаторна хірургія у дітей 1,6 кредита (50 год.)
Навчальна мета	Вивчити організацію амбулаторної хірургічної допомоги,

хірургічне лікування Гнійних та негнійних захворювань шкіри та підшкірної клітковини.		
Знання		Уміння
1. Організація амбулаторної хірургічної допомоги. 2. Гнійні захворювання шкіри та підшкірної клітковини. 3. Негнійні захворювання шкіри та підшкірної клітковини.		1. Освоїти правові нормативи діяльності хірурга в поліклініці, диспансерний огляд, експертизу тимчасової непрацездатності хірургічних хворих. 2. Вміти діагностувати гнійні захворювання шкіри та підшкірної клітковини та визначати лікувальну тактику. 3. Вміти діагностувати негнійні захворювання шкіри та підшкірної клітковини.
Практичні навички/компетентності (зазначаємо залежно від спеціальності)		
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння
1	Розкриття карбункулів, гідраденітів	С
2	Розкриття абсцесів	С
3	Операції при підшкірному, шкірному панариціях, пароніхії	С
4	Операції при сухожилковому і кістковому панариціях	С
5	Розкриття гнійників кисті	С
6	Видалення доброякісних пухлин м'яких тканин (ліпом, фібром)	С
7	Видалення доброякісних пухлиноподібних утворів м'яких тканин (атером, гігром)	С
8	Видалення сторонніх тіл з м'яких тканин	С
9	Місцеве знеболення при гнійних захворюваннях кисті	С
10	Пункція абсцесів підшкірної клітковини	С

3. Форма атестації (порядок оцінювання)

Заходи з оцінювання результатів проходження вторинної спеціалізації проводяться відповідно до Наказу МОЗ України від 22.06.21 №1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську спеціалізацію» (у редакції наказу МОЗ від 16 березня 2022 року №493), Наказу МОЗ України від 18.08.2021 №1751 «Про внесення змін до наказу МОЗ України від 22.07.1993 №166», зареєстрованого в Мін'юсті 09.11.2021 за №1467/37089 та складаються з базового, поточного та підсумкового оцінювання (атестація), ліцензійного інтегрованого іспиту Крок-3 «Загальна лікарська підготовка».

Базове оцінювання здійснюється керівниками груп слухачів циклів спеціалізації Університету шляхом оцінювання базового рівня фахових (професійних) компетентностей.

Поточне оцінювання здійснюється керівниками груп слухачів циклів спеціалізації Університету шляхом контролю за рівнем набутих інтегральних, загальних та фахових (професійних) компетентностей, зазначених у освітній програмі.

Підсумкове оцінювання (атестація) проводиться по закінченню навчання у відповідності до програмних результатів навчання та кваліфікаційних характеристик за спеціальністю «Дитяча хірургія». Підсумкове оцінювання включає іспит з оволодіння практичними навичками, співбесіду зі спеціальності «Дитяча хірургія».

Атестацію на визначення засвоєння знань і практичних навичок у відповідності до програмних результатів навчання та кваліфікаційних характеристик з присвоєнням звання «Лікар-спеціаліст» за спеціальністю «Дитяча хірургія» проводять атестаційні комісії, склад яких затверджує ректор НУОЗ України імені П. Л. Шупика. До складу такої комісії входять: завідувачі профільних кафедр, професори та доценти профільних кафедр (куратори – відповідальні за підготовку лікарів-інтернів на кафедрах).

До атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання «Лікар-спеціаліст» допускаються лікарі-інтерни, які повністю виконали програму спеціалізації «Дитяча хірургія» та успішно склали тестовий екзамен ліцензійного інтегрованого іспиту Крок-3 «Загальна лікарська підготовка».

Виконання програми спеціалізації «Дитяча хірургія» засвідчується заліковими відомостями (відомостями обліку відвідувань та успішності лікарів-інтернів).

Для оцінки рівня оволодіння практичними навичками залучаються реальні, стандартизовані або віртуальні пацієнти, манекени, фантоми, моделі, комп'ютерні програми, ситуаційні завдання, набори результатів лабораторних методів досліджень та інструментальних, в тому числі променевих.

Результати іспиту з оволодіння практичними навичками та вміннями оформлюється протоколом засідання атестаційної комісії та доводиться до відома слухачів одразу після закінчення засідання комісії. По закінченню іспиту з оволодіння практичними навичками та вміннями проводиться співбесіда зі спеціальності.

За результатами атестації (позитивними) НУОЗ України імені П.Л. Шупика оформлюється та видається сертифікат лікаря-спеціаліста зі спеціальності «Дитяча хірургія».

При негативному результаті іспиту з оволодіння практичними навичками та вміннями лікар-інтерн вважається таким, що не засвоїв вміння і не оволодів практичними навичками, передбаченими освітньою програмою спеціалізації, та вважається неатестованим.

ПРН 6	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 7	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 8	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 9	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

**ПЕРЕЛІК
НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ,
НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ПРИМІРНА ПРОГРАМА, РЕКОМЕНДОВАНА
ЛІТЕРАТУРА, ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ**

1. Закон «Про вищу освіту» - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я» Наказ МОЗ України від 29 березня 2002 року № 117.
3. Постанова Кабінету міністрів України №762 від 07 липня 2021 «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»
4. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти 2015 – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
5. Наказ Міністерства освіти і науки України №584 від 30.04.2020 «Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».
6. Наказ Міністерства охорони здоров'я України №1254 від 22.06.2021 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за №1081/36/36703) Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію.
7. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) – https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf
8. TNM класифікація злоякісних пухлин: методичний посібник: пер. з англ. / ред. А. І. Шевченко; пер. з англ. О. П. Колесникова [та ін.]. - Вінниця: ПП "Нова книга", 2019. - 88 с.
9. Амбулаторна хірургія / Коржик Н.П., Миронюк О.М. –К.: Книга Плюс, 2010. –264 с.
10. Атлас хірургічних операцій і маніпуляцій. / За ред. Л.Я.Ковальчука, В.М.Поліщука, та ін. - Тернопіль-Рівне, Укрмедкнига, 1997. – 380 с.
11. Бензар І.М., Левицький А.Ф., Бліхар В.Є. Судинні аномалії у дітей. Монографія. – Тернопіль: ТДМУ, - 2017. – 360с.
12. Бойова травма серця, грудної аорти та магістральних судин кінцівок: посібник / В. В. Лазоришинець [та ін.]; ред. В. І. Цимбалюк; Тернопільський національний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського МОЗ України. - Тернопіль: ТДМУ "Укрмедкнига", 2019. - 428 с.

13. Боровий Є.М., Борова О.Є. Хірургія магістральних позапечінкових жовчних шляхів (при деяких патологічних станах). Укрмедкнига, 1998. – 365 с.
14. Видеоэндоскопическая диагностика и минимально инвазивная хирургия холелитиаза / ред. М.Е. Ничитайло. – К.: ВСИ "Медицина", 2013. – 296 с.
15. Вікові аспекти гострого апендициту у дітей та ключ до його розпізнавання. Навчальний посібник. Боднар Б.М., Рибальченко В.Ф., Боднар О.Б., Мельниченко М.Г., Притула В.П., Проняєв Д.В. Видавництво БДМУ, 2019. – 259 с.
16. Военно-польова хірургія: [практ. і навч. посібник] / Я. Л. Заруцький [та ін.]; ред. д-ра мед. наук проф. Я. Л. Заруцького, д-ра мед. наук проф. В. Я. Білого. - Київ: Фенікс, 2018. - 544 с.: рис., табл.
17. Гінекологія / В. К. Ліхачов - Вінниця: Нова Книга, 2022. – 688 с.
18. Гнійно-септична хірургія. Навчальний посібник/ С.Шаповвал. –Медицина. –2019.-192с.
19. Гнойные заболевания пальцев и кисти / Горб Л. И., Зубаха А.Б., Лигоненко А.В., Черная И.А., Шумейко И.А., Стороженко А.В., Дигтярь И.И., Ярошенко Р.А.. – Полтава. -2019 - 124 с.
20. Гострі гнійні захворювання: анатомо -клінічне обґрунтування та ос -нови хірургічної допомоги: навчальний посібник для студентів медичних факультетів вищих навчальних закладів III -IV рівня акредитації та лікарів -інтернів за спеціальністю 222 «Медицина» / О. А. Григор'єва, А. С. Писаренко, Е.Р. Скаковський. –Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. –75 с
21. Грона В.Н. Курс лекций по детской хирургии. – Донецк. - 2006 – 280 с.
22. Детская хирургия. - Учебное пособие. Под редакцией Лосева А.А. – Одесса. – 2009 -260с.
23. Деформації грудної клітки у дітей. Навчальний посібник. За редакцією. Данилова О.А., Сокура П.П., Рибальченка В.Ф. та ін. .- Київ: СПД Шкода Ю.В.- 2009.- 180 с
24. Дитяча хірургія. Навчальний посібник. Частина 2. За редакцією. Толстанова О.К., Рибальченка В.Ф., Данилова О.А. та ін. Житомир «ПОЛІССЯ» - 2016. – 370с.
25. Діагностика та моніторинг ендотоксикозу у хірургічних хворих: монографія /Годлевський А.І., Саволюк С.І. – Вінниця: Нова Книга, 2015. – 232 с.
26. Ендокринологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів /[Боднар П.М., Фомін П.Д., Шепетько Є.М. [та ін.]; ред. проф. Боднара П.М.- вид. 3, переробл. та допов. – Вінниця: Нова Книга, 2013. – 480 с.
27. Ендоскопічна хірургія: навчальний посібник для студентів старших курсів медичних закладів вищої освіти, лікарів-інтернів, резидентів, слухачів закладів післядипломної освіти, які готують фахівців у галузі “Охорона здоров'я” зі спеціальності “Хірургічні хвороби” / В. М. Запорожан [та ін.]; ред.: В. М. Запорожан, В. В. Грубнік. - Київ: ВСВ "Медицина", 2019. - 592 с.

28. Еталони практичних навичок зі спеціальності «Хірургія»: навчальний посібник / Бобров О. Є., Паламарчук В. І., Тураєв П. І., Гвоздяк М. М., Мендель М. А. – К., видавничий дім «Асканія», 2011 – 157с.
29. Загальна хірургія з клінічною психологією: підруч. для студентів вищ. мед. навч. закл. III-IV рівня акредитації / О. Є. Каніковський [та ін.]; ред. О. Є. Каніковського [та ін.]. - Вінниця: Рогальська І. О., 2015. - 589 с.: іл., табл.
30. Загальна хірургія: [підруч. для студентів ВНЗ] / [В. П. Андрущенко та ін.]; ред. проф.: Я. С. Березницького [та ін.]. - 2-ге вид. - Вінниця: Нова Книга, 2020. - 342 с.: рис., табл. - (Національний підручник).
31. Загальна хірургія: базовий підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / М. Д. Желіба [та ін.]; ред. М. Д. Желіба. - 2-е вид., виправ. - Київ: ВСВ "Медицина", 2016. - 448 с.
32. Загальна хірургія: базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів - медичних університетів, інститутів й академій / С. Д. Хіміч [та ін.]; ред.: С. Д. Хіміч, М. Д. Желіба. - 3-е вид., виправ. і доп. - Київ: ВСВ "Медицина", 2018. - 608 с.
33. Загальна хірургія: підручник / П. О. Герасимчук [та ін.]; ред. П. О. Герасимчук; Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України. - Тернопіль: ТНМУ "Укрмедкнига", 2020. - 696 с.: іл.
34. Загальна хірургія: підручник для студентів вищих навчальних закладів МОЗ України / В. П. Андрущенко [та ін.]; ред. Я. С. Березницький [та ін.]. - Вінниця: Нова Книга, 2018. - 344 с.: іл.
35. Інноваційні малоінвазивні технології в хірургічному лікуванні хронічних захворювань вен нижніх кінцівок: монографія / С.І. Саволук, В.А. Ходос, В.С. Горбовець, М.І. Музь, Р.А. Геращенко. – Київ – Вінниця: ПП Балук І.Б. – 2020. – 146 с.
36. Історія хірургії дитячого віку України. /навчальний посібник/ За редакцією Толстанова О.К., Вороненка Ю.В., Рибальченка В.Ф. та ін. Видавництво. ТДМУ. «Укрмедкнига» – 2012. -432с.: іл
37. Кваліфікація порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини: метод. рек. / [О. В. Процюк, Д. О. Алексєєва-Процюк], К.: Нац. акад. внутр. справ, 2018. – 55 с.
38. Кисты и кистозные опухоли поджелудочной железы / Ничитайло М., Снопок Ю., Булик И. - К.: ЧАО Полиграфкнига, 2012. – 544 с.
39. Клінічна трансфузіологія. Частина IV. Нормативно-правові аспекти гемотрансфузіології / ред. Польового В.П., Левченко О.М., Малигон О.І., Загороднього В.В. //Одеса: Медуніверситет, -2017. -338 с.
40. Кривченя Д.Ю., Лисак С.В., Чумакова Л.Ф. Уроджені вади легенів у дітей. - К., 2001. - 132с.
41. Кривченя Д.Ю., Лисак.В., Плотников О.М. Хірургічні захворювання у дітей: навч. посіб.- Вінниця: Нова книга, 2008. - 253с.

42. Лапароскопічна хірургія в педіатрії. За редакцією. / Русака П. С., Данилова О. А., Кукурузи Ю. П., Рибальченка В. Ф. // Житомир – Київ. Косенко.– 2006. – 128 с.
43. Мальротация кишечника у детей. Від ембріогенезу до наслідків. За редакцією Переяслова А.А., Рибальченка В.Ф., Лосєва О.О. та ін. ВІТ-А-ПОЛ. 2019. Київ-Кам'янець подільський. 2019.- 256с.
44. Медицина надзвичайних ситуацій. Організація надання першої медичної допомоги: підручник /Тарасюк В.С., Матвійчук М.В., Паламар І.В., Корольова Н.Д., Кучанська Г.Б., Новицький Н.О. - К.: «Медицина», 2011. – 526 с.
45. Методи консервативної та хірургічної реабілітації у постраждалих з наслідками опіків: Навчальний посібник / Г.П. Козинець, Ю.М. Васильчук, В.Д. Пінчук [та ін.] – Київ, СП «Інтертехнодрук Поліграфсервіс», 2010. – 100 с.
46. Наказ МОЗ України від 30.09.2013 р. № 838 «Про систему комбустіологічної допомоги в Україні».
47. Невідкладна військова хірургія. / пер. з англ. –Київ, Наш Формат, 2015. – 568 с.
48. Невідкладні стани в хірургії: навчальний посібник / К. М. Бобак, А. І. Бобак, В. В. Киретів, О. М. Парійчук, І. В. Сарахман, І. І. Романишин, Л. Б. Бандрівський, О. С. Брунарська; ред. Л. М. Ковальчука.— К.: ВСВ «Медицина», 2017.— 560 с.
49. Неотложная урология Руководство для врачей /Белый Л.Е. – Харьков, Мед. Информ. Агенство, 2011. – 472 с.
50. Обстеження органів дихання у дітей. Навчальний посібник. Заредакцією. Макарова А.В., Данилова О.А., Сокура П.П., Рибальченка В.Ф. - Київ: СПД Шкода Ю.В.- 2006.- 158с.
51. Онкологія: підручник / А. І. Шевченко, О. П. Колеснік, Н. Ф. Шевченко [та ін.] ; ред. А. І. Шевченка. –Вінниця: Нова Книга, 2020. –488 с
52. Оперативна хірургія і топографічна анатомія голови та ший: баз. підруч. для студентів стоматол. ф-тів ВНЗ МОЗ України IV рівня акредитації / Півторак В. І. [та ін.]; ред. проф. Півторака В. І., проф. Проніної О. М. - Вінниця: Нова Книга, 2016. - 310 с.: іл. - (Національний підручник).
53. Оперативна хірургія та топографічна анатомія: національний підручник для студентів вищих медичних начальних закладів IV рівня акредитації / Ю. Т. Ахтемійчук [та ін.]; ред. М. П. Ковальський. - 3-є вид., виправ. - Київ: ВСВ "Медицина", 2016. - 504 с.: 40 с. кольор. вкл.
54. Перитоніт – одвічна проблема невідкладної хірургії: монографія / ред. В.П. Польового, В.В. Бойко, Р.І. Сидорчука. – Чернівці: Медуніверситет, 2012. – 376 с.
55. Післяопераційні грижі живота / Фелештинський Я.П.. – К.: ТОВ «Бізнес-Логіка» 2012. – 200 с.

56. Политравма: хирургия, травматология, анестезиология, интенсивная терапия /Фомін П.Д. [та ін.], ред. Ф.С. Глумчера, П.Д. Фоміна, Є.Г. Педаченко, В.Г. Гетьмана, Г.Г. Рощина. -К.: 2012.- 780 с.
57. Порушення випорожнень у дітей: Закрепи та енкопрез. Навчальний посібник. Рибальченко В.Ф., Бережний В.В., Коноплицький В.С., Русак П.С., Козачук В.Г., Переяслов А.А., Боднар О.Б., Скиба В.В., Невірковець А.А., Боднар Б.М., Рибальченко І.Г., Козлов В.В. К.:ПП «ІНПОЛ ЛТМ», ТОВ «Друкарня Рута», 2018. – 548 с.
58. Рани: загальні поняття, діагностично-лікувальні підходи на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах : навч. посіб. : для лікарів-слухачів післядипл. освіти, лікарів-інтернів вищ. мед. навч. закл. /І. С. Зозуля,Б. І Слонецький,М. В. Максименко,А. І. Зозуля,І. В. Вербицький; За ред.І. С. Зозуля.–Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2013.–105 с.
59. Руководство по амбулаторной хирургии: учеб. пособие / ред. В. В. Скибы; Министерство здравоохранения Украины, Киев. мед. ун-т УАНМ. – К.: Агенство «Україна», 2012 – 382с.
60. Синдром закрепів у дітей. Навчальний посібник. За редакцією Рибальченка В.Ф., Бережного В.В., Русака П.С., Грони В.М. та ін. –К.: ТОВ «ВІТ-А-ПОЛ», - 2015. – 234 с.
61. Синдром зригувань і блювання в дітей. Навчальний посібник. За редакцією Бережного В.В., Рибальченко В.Ф. Хмельницький: ФОП Сторожук О.В., 2017. - 272с. Затв. НМАПО імені П.Л.Шупика прот. №9 від 14.09.2016 року.
62. Соловьев А. Е. Детская хирургия. // Запорожье. - 2005. – 196 с.
63. Спаечный синдром / Шальков Ю.Л., Гамидов А.Н. – Харьков: Коллегиум, 2010. – 244 с.
64. Травматологія та ортопедія: підручник / О. А. Бур'янов [и др.] ; ред.: Г. Г. Голка, О. А. Бур'янов, В. Г. Климовицький ; МОЗ України. -Вінниця : Нова книга, 2019 – 132 с.
65. Ургентна абдомінальна хірургія. Навчальний посібник / В.І. Ляховський, І.І. Немченко, О.М. Люлька, О.П. Ковальов, О.Г. Краснов, Т.В. Городова-Андрєєва. – Полтава, ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2018. – 224с.
66. Урология: підручник / С.П.Пасечников [та ін.]; ред. С.П.Пасечников - Вінниця: Нова Книга, 2019. – 400 с.
67. Ускладнений апендицит у дітей. Навчальний посібник. Боднар Б.М., Рибальченко В.Ф., Демиденко Ю.Г., Брожик В.Л., Боднар О.Б., Притула В.П., Сидорчук Р.І. Видавництво Чабаненко Ю.Ф. Черкаси, 2019. – 294 с.
68. Хвороби стравоходу у дітей. Навчальний посібник. За редакцією Макарова А.В., Данилова О.А., Сокура П.П., Рибальченка В.Ф., Юрченка М.І. - Київ. Вища школа. – 2004. - 368 с.
69. Хирургия поврежденных при политравме мирного и военного времени: учебное пособие / В. Д. Шейко; ВГУЗУ «УМСА». –Полтава: ООО «АСМИ», 2015. –557 с.

70. Хімічні опіки стравоходу та їх наслідки у дітей. Навчальний посібник. За редакцією Макарова А.В., Данилова О.А., Сокура П.П., Рибальченка В.Ф. - Київ. «Вища школа» - 2002. -107 ст.
71. Хірургічна тактика при варикоцеле у дітей. Посібник. За редакцією Горбатюк Д.Л., Горбатюк О.М., Данилова О.А., Рибальченка В.Ф. – Київ. – 2008. – 160с.
72. Хірургічні хвороби: підручник /Березницький Я.С., Вільцанюк О.А., Желіба М.Д., Фомін П.Д. [та ін.] / ред. П.Д.Фоміна, професора Я.С. Березницького. - К.: ВСВ «Медицина», 2016.- 408 с.
73. Хірургічні ускладнення ін'єкційної наркоманії: проблеми та особливості лікування / І. Д. Герич, А. Г. Іфтодій, О. В. Більцан. - Львів-Чернівці: Букрек, 2016. - 488 с.: іл.
74. Хірургія дитячого віку. /За редакцією Сушка В. І., Кривчені Д.Ю. Данилова О.А. та співав. // К. Здоров'я. - 2010. - 954 с.
75. Хірургія дитячого віку. Лекції. Навчальний посібник. Рибальченко В.Ф. м.Київ. – Видавець Позднишев, 2018. – 782 с.
76. Хірургія надзвичайних ситуацій: навч. посібник / В. Д. Шейко, Б. П. Лисенко, А. Л. Челішвілі та ін.; заг. ред. В.Д. Шейко; УМСА. -Полтава, - 2007 (РВВ УМСА). -144 с.
77. Хірургія гнійно-некротичних ускладнень за синдрому діабетичної стопи / І. Я. Дзюбановський [та ін.]; ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського МОЗ України". - Тернопіль: ТДМУ "Укрмедкнига", 2018. - 316 с.: іл.
78. Хірургія надзвичайних ситуацій: навч. посіб. / Шейко В. Д., Панасенко С. І., Челішвілі А. Л.; Укр. мед. стоматол. акад. - Полтава: Астроя, 2019. - 217 с.: рис., табл. ірургія пошкоджень. Надання екстреної медичної допомоги в центрі травми багатопрофільної лікарні: посібник / І. О. Воробей [та ін.]; ред. О. В. Мазуренка, Г. Г. Рощина; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика. - Київ: Гордон, 2018. - 154 с.: рис., табл.
79. Хірургія серцевих ушкоджень. Особливості сучасної доктрини = Хирургия сердечных повреждений. Особенности современной доктрины = Surgery of heart injuries. Feature of modern concept / В. В. Бойко [та ін.]. - Харків: Промінь, 2016. - 156 с.: іл.
80. Хірургія шийного відділу хребта: [монографія] / Є. І. Слинько, М. В. Хижняк, Ю. Є. Педаченко; ДУ "Ін-т нейрохірургії ім. А. П. Ромоданова НАМН України". - Київ: Інтерсервіс, 2019. - 463 с.: рис., табл.
81. Хірургія: в 2-х т. Т. 1.: підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів / С. О. Бойко [та ін.]; ред.: П. Г. Кондратенко, В. І. Русин. - Вінниця: Нова Книга, 2019. - 704 с.: іл.
82. Хірургія: навч. посіб. / О. Б. Кутовий [та ін.], ред. д-ра мед. наук, проф. О. Б. Кутового; ДЗ "Дніпропетр. мед. акад. МОЗ України", Каф. хірургії №2. - Дніпропетровськ: Усик Т. Л., 2015 .Ч. 1. - 2015. - 287 с.: рис., табл.
83. Хірургія: підручник / О. М. Кіт, А. О. Боб, В. С. Жуковський; ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського

- МОЗ України". - 2-е вид., перероб і доп. - Тернопіль: ТДМУ "Укрмедкнига", 2019. - 620 с.: іл.
84. Хірургія: підручник: в 2-х т. Т. 1: Загальна хірургія з основними видами хірургічної патології. Лікування хворого в хірургічному стаціонарі: підручник / Р. О. Сабадишин [та ін.]. - Вінниця: ПП "Нова книга", 2018. - 784 с.: рис. Хірургія: підручник: у 2 т. Т. 2: Спеціальна хірургія / Сабадишин Р. О. [та ін.] - Вінниця: Нова Книга, 2018. - 588 с.: рис.
 85. Хірургія: Том 3 (книга 1) базовий підручник / Я. С.Березницький [та ін.]; ред. Я. С.Березницького, М. П. Захараша, В. Г. Мішалова. - Дніпропетровськ: РВА "Дніпро - VAL", 2011. - 780 с.
 86. Хірургія: Том 3 (книга 2) базовий підручник / Я.С.Березницький [та ін.]; ред. Я. С. Березницького, М. П. Захараша, В. Г. Мішалова. - Дніпропетровськ: РВА "Дніпро - VAL", 2011. - 782 с.
 87. Холодова травма / Г.П. Козинець, В.М. Денисенко, А.В. Сотников // – Вказівки з воєнно-польової хірургії. – К.: СПД Чалчинська Н.В., 2014. – 396 с.
 88. An Illustrated Guide to Pediatric Surgery. Authors: Al-Salem, Ahmed H. – 2014. - 440 pages.
 89. Congenital Anomalies of the Penis. Authors: Fahmy, Mohamed - 2017. – 464 pages.
 90. Consent in Pediatric Urology. Editors: Godbole, Prasad, Wilcox, Duncan T., Koyle, Martin A. – 2016. - 528 pages: illustrations
 91. Fundamentals of Pediatric Surgery. Second Edition. Editors: Mattei, P., Nichol, P.F., Rollins, II, M.D., Muratore, C.S 2011. 480 pages: illustrations
 92. Jani J., Nicolaides K.H., Reller R.L. et al. Observed to expected lung area to head circumference ratio in the prediction of survival in fetuses with isolated diaphragmatic hernia.- Ultrasound Obstet. Gynecol.-2007.- Vol.30.- P.67-71.
 93. Pediatric Kidney Disease. Editors: Geary, Denis F, Schaefer, Franz (Eds.) - 2016. - 562 pages.
 94. Pediatric surgery: diagnosis and treatment. Responsibility Christopher P. Coppola, Alfred P. Kennedy, Jr., Ronald J. Scorpio, editors. Publication Cham: Springer, 2014. XXVIII, 482 pages: illustrations Taylor G.A., Atalabi O.M., Estroff J.A. Imaging of congenital diaphragmatic hernias.- Pediatr. Radiol.- 2009.- Vol.39.- P.1- 16.
 95. Tsukimori K., Masumoto K., Morocuma S. et al. The lung-to-Thorax Transverse Area Ratio at Term and Near Term Correlates With Survival in Isolated Congenital Diaphragmatic Hernia.- J.Ultrasound Med.-2008.- Vol.27.-P.707-713.